

Republika Srbija
Tužilaštvo za ratne zločine

ZAVRŠNA REČ TUŽILAŠTVA ZA RATNE ZLOČINE U PREDMETU "ZVORNIK 1 (SLAVKOVIĆ I OSTALI)"

27. maj 2008.

Poštovano Veće – gospodo sudije,

Sa jednim od najsloženijih predmeta u srpskom pravosuđu, barem iz domena krivičnih dela protiv čovečnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom (tkz. „ratnih zločina“) bavili smo se dve i po godine, računajući od 28.11.2005. godine, kada je na glavnom pretresu pročitana optužnica KTRZ-17/04 od 12.08.2005. godine. Ovom optužnicom, između ostalih i ovim optuženima: Slavković Draganu, zv. „Toro“, Korać Ivanu zv. „Zoks“, Filipović Siniši zv. „Lopov“ i Dragićević Dragutinu zv. „Bosanac“ stavljeno je na teret krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142. st.1. KZ SFRJ.

Kako se zaista radi o izuzetno složenom predmetu za koji se pokazalo neophodnim da se mnoge procesne radnje i sa međunarodno pravnim elementom sprovedu i mnogi dokazi na glavnom pretresu izvedu, to nije bilo moguće, po mom mišljenju, iz objektivno-tehničko-kadrovskih razloga, sve to postići u kraćem roku. U cilju efikasnijeg sprovođenja i završetka suđenja, uz puno poštovanje prava svih učesnika u postupku, izvršio sam izmenu i preciziranje podnete optužnice, za sve optužene na dan 06. marta 2008. godine, a zatim, zatražio razdvajanje krivičnog postupka u odnosu na optužene: Slavkovića, Koraća, Filipovića i Dragićevića, dana 14.04.2008. godine, obzirom da su svi mogući dokazi koji se odnose na njihove inkriminisane radnje izvedeni. Vaše Veće usvojilo je ovaj predlog i u skladu s njim donelo svoje rešenje dana 26.05.2008. godine, o razdvajanju postupka.

Dakle, nakon razdvajanja krivičnog postupka, izjavljujem da ostajem u svemu i u potpunosti pri izmenjenoj optužnici KTRZ-17/04 od 06. marta 2008. godine i preciziranoj dana 26.05.2008.godine protiv: Slavković Dragana, zv. „Toro“, Korać Ivana zv. „Zoks“, Filipović Siniše zv. „Lopov“ i Dragićević Dragutina zv. „Bosanac“, zbog toga što su, na mestu, u vreme i na način kako je to bliže činjenično predstavljeno u dispozitivu optužnice učinili po jedno krivično delo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 142. st.1. u vezi čl. 22. KZ SFRJ.

Pre nego što konkretno pređem na izvedene dokaze, utvrđeno činjenično stanje i ocenu dokaza, nalazim sa svrsishodno da kažem i sledeće:

Rad na istraživanju ratnih zločina na području teritorije Opštine Zvornik, započeo je delimično od strane pravosudnih organa Republike Srbije otvaranjem istrage protiv jednog lica u 1994. godini pred Okružnim sudom u Šapcu, a potom, počev od 1996.godine, i od strane Tužilaštva Haškog Tribunala – prvenstveno protiv dva lica.

Donošenjem Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u postupku za ratne zločine u 2003. godini, Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije započinje ozbiljna i sveobuhvatna istraživanja svih ratnih zločina počinjenih na teritoriji bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ) u skladu sa ovlašćenjima iz svoje nadležnosti „bez obzira na državljanstvo učinioca ili žrtve“.

Rukovođeni profesionalnim pristupom i jednim od načela Humanitarnog prava, da svaka država ima i pravo i obavezu da goni učinioce krivičnih dela ratnih zločina bez obzira na mesto izvršenja i bez obzira na državljanstvo učinioca ili žrtve kada se zatekne na njoj teritoriji, Tužilaštvo za ratne zločine prikuplja dokaze i otkriva osumnjičene za ratne zločine koji se nalaze na teritoriji Republike Srbije, da bi potom prvo u regionu, dobilo poverenje Tužilaštva Haškog Tribunala, koje mu je polovinom 2004.godine prenelo u nadležnost delimično istražene zločine na području Zvornika.

Početak 2005.godine, Tužilaštvo za ratne zločine zahtevalo je otvaranje istrage prvo protiv osam lica, a potom i protiv još jednog lica za krivično delo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 142. st.1. KZ SFRJ, izvršenog na području teritorije Opštine Zvornik. Istraga je tom prilikom otvorena i protiv svih ovde optuženih lica kojima se sada sudi.

U dosadašnjem toku prethodnog krivičnog i krivičnog postupka prikupljeni su brojni dokazi na različite ali zakonom dozvoljene načine.

Jedan broj dokaza dobijen je od Tužilaštva Haškog Tribunala koji po svom sadržaju predstavljaju pismene odluke i dokumenta novouspostavljene vlasti u Srpskoj opštini Zvornik, u periodu pred početak i na samom početku rata u 1992.godini, kao i pismene izjave oštećenih i svedoka uzetih od strane istražitelja ovog Tužilaštva.

Od strane istražnog sudije Veća za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu, neposredno je saslušan veliki broj oštećenih i svedoka i to u prostorijama Okružnog suda u Beogradu, zatim u prostorijama Tužilaštva Bosne i Hercegovine u Sarajevu (oni oštećeni i svedoci koji nisu smeli ili hteli doći u Beograd), kao i u Tužilaštvu Brčko Distrikta u Brčkom (oni svedoci čiju tajnost identiteta smo mi čuvali zbog mešovite nacionalne sredine u kojoj žive).

U postupku istrage, pri saslušanju oštećenih u Sarajevu, izvršene su i radnje prepoznavanja okrivljenih putem fotografija, što je u skladu sa procesnim pravilima zakona Bosne i Hercegovine, obzirom da se ova radnja izvodila po osnovu međunarodne krivično pravne pomoći i pravilima iz XXXII Glave Zakonika o krivičnom postupku.

U toku trajanja krivičnog postupka, na glavnom pretresu, najveći mogući broj dokaza iz istrage neposredno je izveden i saslušano preko stotinu svedoka, a izvedeni su i novi dokazi koje sam ja kao tužilac za ratne zločine u ovom predmetu predložio ili su to pak predložili punomoćnici oštećenih, branioci optuženih i optuženi, te vi, kao sudeće veće.

Izvedeni dokazi, po mom dubokom uverenju, verno su odslikali istorijske, društvene pa i emotivne posledice. Mislim da su ove emotivne posledice najteže. Istorija se pisala i piše u zavisnosti od interesa pobednika. Datumi su zabeleženi, događaji koji su se zbili uspešno su objašnjeni. Ali, emotivne rane običnih ljudi, kao što je u našem slučaju primer, su jezive i dugotrajne i to ne samo kod neposrednih žrtava i kod onih koji su nekog od bliskih srodnika izgubili, već i kod onih koji su bili tu prisutni kao žitelji Opštine Zvornik.

Takođe sam uveren da smo svi mi, učesnici u postupku, manje ili više, uspešno postupali tako da smo krivično pravni događaj iz prošlosti dovoljno razjasnili, da smo time doprineli zadovoljenju pravde i da smo tako doprineli makar i malo ublažavanju emotivnih posledica kod žrtava ovog ratnog zločina jer „rana koja se krije, teško zaceli“. (I.A)

Poštovano Veće,

U daljem izlaganju svoje završne reči, radi lakšeg praćenja, prezentiraću njen sadržinski koncept zasnovan na odredbi iz čl.344. Zakonika o krivičnom postupku.

Naime, sve izvedene dokaze na kojima se može zasnovati presuda neću zbirno navoditi već ću ih pojedinačno označavati prilikom njihove ocene, zatim ću izneti ukratko njihovu osnovnu sadržinu i citate upečatljivih i slikovitih kazivanja oštećenih i svedoka.

Dokaze i ocenu prezentiraću redosledom događanja navedenih u činjeničnom opisu dispozitiva izmenjene i precizirane optužnice, a ne njihovim redosledom izvođenja na glavnom pretresu ili pak razdvajanjem po drugom osnovu, npr. na pismene i usmene, posredne i neposredne i tsl.

Poštovano Veće,

Republika Bosna i Hercegovina (BiH), pre proglašenja svoje nezavisnosti od 03.

marta 1992. godine, bila je jedna od republika Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ). Republika BiH, priznata je kao samostalna država 06. aprila 1992.godine od strane Evropske zajednice, a primljena u Ujedinjene Nacije Rezolucijom od 22.maja 1992 godine.

Ne ulazeći u motive i razloge oružanih sukoba u BiH, sa sigurnošću se može zaključiti iz više dokumenata, a među njima i dokumenta pod nazivom „Hronologija važnih događanja u Bosni i Hercegovini“, da je početkom 1992.godine na teritoriji BiH bio veći broj oružanih sukoba koji su se naročito intenzivirali posle proglašenja njene nezavisnosti, za koju nezavisnost nije bio Srpski narod u BiH. Oružani sukobi su se vodili na celoj teritoriji BiH između naoružanih formacija na strani Srpskog, Muslimanskog i Hrvatskog naroda počev od početka 1992. pa sve do „Dejtonskog sporazuma“ iz 1995 godine.

Bivša država SFRJ imala je svoje oružane snage pod nazivom Jugoslovenska Narodna Armija stacionirane u kasarnama na celoj svojoj teritoriji, pa dakle i na teritoriji BiH.

Nakon secesije nekih republika i konačnog raspada bivše SFRJ, kao njen pravni sledbenik formirana je država Savezna Republika Jugoslavija (SRJ) koja je u svom sastavu imala dve bivše republike SFRJ, Republiku Srbiju i Republiku Crnu Goru. SRJ je donela odluku o povlačenju oružanih snaga JNA na teritoriju SRJ zaključno sa 19. majom 1992.godine.

Međutim, i do 19. maja 1992.godine, na teritoriji BiH zabeleženi su i oružani napadi na kasarne JNA, od strane naoružanih formacija Muslimanskog i Hrvatskog naroda.

Opština Zvornik nalazi se na samom istočnom delu Republike BiH i graniči se sa zapadnim delom SRJ. Ona je takođe bila zahvaćena oružanim sukobima koji su se vodili između naoružanih formacija Muslimanskog (većinskog) i Srpskog (manjinskog) stanovništva na teritoriji ove opštine. Početak oružanih sukoba na teritoriji Zvorničke opštine započeo je početkom aprila 1992. godine nakon više incidentnih zbivanja, i nakon neuspele podele vlasti u ovom gradu, između Muslimanskog i Srpskog stanovništva.

Dakle, može se sa sigurnošću zaključiti da je u svako relevantno vreme, između strana u sukobu u Republici BiH odvijao oružani sukob dovoljnog obima i intenziteta i da se ima osnova primeniti ratno pravo otelotvoreno u Ženevskim Konvencijama od 12.08.1949.godine i Dopunskim protokolima uz Ženevske Konvencije. U konkretnom slučaju u ovom predmetu primenjiva je Ženevska konvencija o zaštiti građanskih lica za vreme rata od 12.08.1949.godine (IV Ženevska Konvencija) i Dopunski protokol uz Ženevske konvencije o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II).

Ono što je nesumnjivo utvrđeno u toku krivičnog postupka jeste da su oružane formacije srpske strane u sukobu 8. aprila 1992. godine uspele da potpuno preuzmu vlast u gradu Zvorniku i potom formiraju svoje lokalne organe.

Naime, odlukom srpskog Kriznog Štaba broj 01-1/92 od 10. aprila 1992. godine, formirana je Privremena vlada Srpske Opštine Zvornik i za njenog predsednika izabran Branko Grujić iz Zvornika, ovde optuženi u drugom razdvojenom predmetu. Privremena vlada je, posle nekoliko postavljenih pa razrešenih komandanata Štaba Teritorijalne odbrane (ŠTO), svojom odlukom broj 01-023-44/92 od 28. aprila 1992. godine, za komandanta Štaba Teritorijalne odbrane Zvornika postavila Marka Pavlovića, inače lice čije je to bilo lažno ime, a reč je o Branku Popoviću iz Sombora, takođe ovde optuženom u drugom razdvojenom predmetu sa optuženim Grujić Brankom.

(Subotić Zoran, komandant ŠTO u vremenu od 05. do 13.04.1992.godine; Pažin Zoran, komandant ŠTO u vremenu od 14. do 20.04.1992.godine; «Marko Pavlović», komandant ŠTO u vremenu od 28.04. do 31.08.1992.godine)

Odmah po formiranju, Privremena vlada i njen predsednik, uputili su javni poziv dobrovoljcima za pristupanje odbrani Zvornika i odbrani srpskih interesa. Na poziv su se javili mnogi dobrovoljci, a među njima i optuženi: Slavković Dragan zv. „Toro“, iz Kraljeva, Korać Ivan zv. „Zoks“ iz Kraljeva, Filipović Siniša zv. „Lopov“ iz Rume i Dragičević Dragutin zv. „Bosanac“ iz Srebrenice. Dolaskom u Zvornik, u organizovanom prihvatu od strane civilne i vojne vlasti, dobrovoljci zadužuju naoružanje, uniformu i opremu i potom se raspoređuju u jedinice Teritorijalne odbrane Zvornika, mada su neki dobrovoljci kao i neki od optuženih u uniformi i sa naoružanjem došli u Zvornik i priključili se TO.

Dakle, po dolasku na teritoriju Zvornika u toku aprila 1992.godine, optuženi su bili raspoređeni u jedinice Teritorijalne odbrane i to: optuženi Slavković Dragan i Korać Ivan, kao i dobrovoljac poznat po nadimku „Pufta“ iz Kraljeva, u jedinicu kojom je komandovao, sada pok. Stojan Pivarski iz Zrenjanina a optuženi Filipović Siniša i Dragičević Dragutin, te sada pok. Vučković Dušan zv. „Repić“ u jedinicu Teritorijalne odbrane kojom je komandovao Vučković Vojin zv. „Žučo“ iz Umke kod Beograda. Ove dve jedinice Teritorijalne odbrane bile su tada poznate po svojim popularnim nazivima „Pivarski“ i „Žute ose“.

Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije i ja kao tužilac u ovom predmetu hoću na ovom mestu jasno da rasčistim dilemu nekih učesnika u postupku. Optužene Slavković Dragana, Korać Ivana, Filipović Sinišu i Dragičević Dragutina nismo izveli pred sud zbog dobrovoljnog odazivanja u rat na poziv jednog od konstitutivnih naroda u BiH u cilju odbrane srpskih interesa. Pravo pomoći korpusu svog naroda moralan je lični čin i po međunarodnim standardima poštovano pravo. Optuženi su

izvedeni pred ovaj sud za ono što su učinili a nikako nisu smeli, jer je takvo ponašanje zabranjeno po pravilima međunarodnog prava a po domaćem pravu ovakvo ponašanje predstavlja i krivično delo ratnog zločina.

Gospodo sudije, u oceni dokaza ići redosledom kako je činjenično stanje predstavljeno u dispozitivu optužnice.

Oružani sukobi i iseljavanje stanovništva iz sela Divič

Prema iskazima oštećenih i svedoka, bilo da su iskazi dati istražiteljima Tužilaštva Haškog Tribunala, istražnom sudiji u postupku istrage neposredno ili pribavljeni putem međunarodne krivično pravne pomoći i na kraju na osnovu izvedenih dokaza na glavnom pretresu utvrđeno je sledeće činjenično stanje:

Nakon preuzimanja potpune vlasti u gradu Zvorniku 8. aprila 1992.godine, civilna i vojna vlast srpske strane u sukobu preduzimala je i niz drugih aktivnosti u uspostavljanju kontrole na teritoriji ove opštine. U tom cilju, izvršena je oružana intervencija sa zadatkom eliminisanja oružanih provokacija muslimanske strane u sukobu sa mesta Kula grad po gradu Zvorniku, 26. aprila 1992.godine. Posle nekoliko dana od ovog datuma izvršeno je i razoružavanje muslimanskog stanovništva sela Divič koje je bilo u vezi sa Kula gradom. Zbog razoružavanja meštana sela Divič, komandant Štaba Teritorijalne odbrane Zvornika, „major Marko Pavlović“, odnosno Branko Popović, odlazio je u ovo selo i razgovarao sa njihovim predstavnicima, prvo o predaji oružja a potom o izlasku muslimanskog stanovništva iz Diviča na teritoriju pod kontrolom muslimanske strane u sukobu.

Po uspostavljanju potpune kontrole nad Kula gradom, zatim razoružavanja meštana sela Divič, stanovništvo ovog sela izrazilo je i zahtev za iseljenje na područje Tuzle, što je po dogovoru i usledilo organizovano na dan 26. maja 1992.godine sa samo oko 10 autobusa, pošto se veći broj stanovništva samostalno pre iselio. Konvoj izbeglica iz Diviča, njih oko 500 civilnih lica, među kojima su bili muškarci, žene i deca, odlazi prvo prema Sarajevu ali iz nepoznatih razloga ne uspeva da pređe na teritoriju kod Vlasenice. U Vlasenici izbeglice provode noć, a potom 27. maja 1992.godine vraćaju se za Zvornik i produžuju prema Tuzli. Na mestu zvanom „Crni vrh“ ponovo ne uspevaju da pređu na teritoriju pod kontrolom muslimanske strane u sukobu, pa se zbog toga vraćaju istog dana na Autobusku stanicu u Zvornik.

Za sve vreme pokušaja izlaska na teritoriju pod kontrolom muslimanske strane u sukobu, izbeglice su pratili naoružani pripadnici Teritorijalne odbrane Zvornika, kako po dva do tri teritorijalca u autobusu tako i u dva posebna vozila kolone u konvoju.

Tokom neuspehlih pokušaja prebacivanja izbeglica Muslimanske nacionalnosti iz sela

Divič na teritoriju pod kontrolom muslimanske strane u sukobu, Grujić Branko kao predsednik Privremene vlade i predsednik Ratnog štaba i Ratnog sekretarijata i Popović Branko alijas „Marko Pavlović“ kao komandant Štaba Teritorijalne odbrane i član Ratnog štaba u Zvorniku, odlučuju da vojno sposobne Divičance iz izbegličke kolone izdvoje na Autobuskoj stanici, zadrže i uzmu ih kao taoce za buduće razmene. Svoju odluku su, preko pripadnika Teritorijalne odbrane koji su pratili izbeglice, silom i sproveli. Tako tom prilikom, na Autobuskoj stanici u Zvorniku, pripadnici TO iz autobusa izdvajaju 174 vojno sposobna lica samo Muslimanske nacionalnosti i odvođe ih na ograđeni stadion lokalnog fudbalskog kluba. Preostalim izbeglicama omogućavaju da pređu na područje Tuzle istoga dana.

Odvojene muškarce sa stadiona, pešice, pod stražom pripadnika TO, sprovode do Upravne zgrade preduzeća „Novi Izvor“ u Zvorniku, gde ih zatvaraju u jednu prostoriju i drže pod stražom. Nakon jednog časa od časa zatvaranja, oštećene Muslimane posećuje Grujić Branko, koji od njih zahteva da se svi popišu i izraze lojalnost srpskim vlastima a obaveštava ih i da će svi biti zadržani. U cilju realizacije svog obraćanja Grujić oštećenima ostavlja papir i olovku pa se isti potom sami popisuju.

Iz Upravne zgrade „Novog Izvora“ istog dana 27. maja 1992.godine, predstavnici civilne i vojne vlasti u Zvorniku oslobađaju maloletnog Kuršumović Muamera a potom iz „Novog izvora“ neki pripadnici TO odvođe 11 civilnih lica Muslimanske nacionalnosti, navodno da u kraćem vremenu obave neke poslove, koje potom nikad više nisu vratili a do sada je u masovnoj grobnici „Ramin grob“ pronađeno i identifikovano 6 odvedenih civila.

Dana 28. maja 1992.godine preostala 162 oštećena civilna lica Muslimanske nacionalnosti, po naredbi predsednika Privremene vlade Grujić Branka i komandanta Štaba TO Popović Branka, iz Upravne zgrade „Novog Izvora“, sa 2 autobusa i pratnjom policije prebacuju i zatvaraju u Dom kulture u Čelopeku (DKČ). Pripadnicima policije koja je pratila prebacivanje uzetih talaca komandovao je pomoćnik komandira policije Miljanović Miko. U Domu kulture u Čelopeku zaključane i pod stražom u neodgovarajućim uslovima «čuva» policija čiji komandir je bio policajac u rezervi Cvijetko Jović.

Među zatočenim Muslimanima iz Diviča bilo je više bliskih srodnika: očeva i sinova, braće, stričeva i sinovaca, ujaka i sestrića.

Ponašanje predstavnika civilne i vojne vlasti Srpske Opštine Zvornik prema meštanima sela Divič, zatim, izbeglicama iz ovog sela Muslimanske nacionalnosti, potom, odvajanje 174 Muslimana muškarca iz izbegličke kolone i njihovo zatvaranje u Upravnu zgradu «Novog izvora» u Zvorniku, puštanje iz «Novog izvora» mal.Kuršumović Muamera, odvođenje 11 (jedanaest) civila muškaraca iz «Novog

izvora» od strane NN pripadnika TO, te na kraju prebacivanje 162 civila Muslimana iz «Novog izvora» u Dom kulture u Čelopeku na dan 28.05.1992.godine, utvrđeno je posebno i iz iskaza oštećenih zaštićenih svedoka pod pseudonimima:

- «Z» (slovo) sa glavnog pretresa od 13.06.2006.godine,
- «V» sa glavnog pretresa od 13.06.2006.godine,
- «1» sa glavnog pretresa od 15.06.2006.godine,
- «2» sa glavnog pretresa od 16.06.2006.godine, -«ALFA» sa glavnog pretresa od 30.06.2006.godine,
- «3» sa glavnog pretresa od 06. i 07.07.2006.godine i
- «A» sa glavnog pretresa od 10.07.2006.godine;
- «D» iskaz u istrazi od 26.04.2005.godine,
- «B» iskaz u istrazi od 27.04.2005.godine,
- «G» iskaz u istrazi od 27.04.2005.godine i
- «Đ» iskaz u istrazi od 28.04.2005.godine;
- zatim, zaštićenih svedoka pod pseudonimima:
- «O» sa glavnog pretresa od 31.05.2006.godine i
- «N» sa glavnog pretresa od 26.06.2006.godine;
- iskaza svedoka Čvorak Radisava sa glavnog pretresa od 27.09.2007.godine,
- svedoka Miljanović Mika sa glavnog pretresa od 29.03.2007.godine, i
- iskaza svedoka Vuković Miroslava sa glavnog pretresa od 28.05.2007.godine gde kaže: (siže izjave)

U aprilu 1992.godine nas desetak dobrovoljaca odlazi za Zvornik. Bilo je i nekoliko ljudi iz Kraljeva. Predvodnik grupe bio je Stojan Pivarski, a ja koordinator. U drugom dolasku došao je i „Toro“ iz Kraljeva i mislim da je to bilo pre pada Kule grada. Niški se priključivao Pivarskom.

Svi su bili naoružani i nosili su noževe. Mislim da je „Zoks“ nosio puškomitraljez „84“.

Ljudi koji su došli samnom bili su pri Teritorijalnoj odbrani.

- spiska o prijemu dobrovoljaca pribavljen od Haškog tribunala gde je označen brojem 01328441 do 01328442, jedinice od 46 boraca na kome se nalaze i opt.Filipović Siniša, opt.Dragićević Dragutin, sada pok.Vučković Duško, svedoci: Kerkez Dragan, Nikolić Miroslav, Bogdanović Sima...

- platni spisak za maj čiju isplatu je odobrio „M. Pavlović“ – k-dant ŠTO Zvornik, dobijen od Haškog tribunala gde je označen brojem 01328435 do 01328439.

Iskaze ovih svedoka u ovom delu završne reči neću bliže analizirati obzirom da svedoče o činjenicama koje se odnose na odgovornost optuženog Grujić Branka i optuženog Popović Branka u drugom predmetu razdvojenog postupka.

I) Počinjeni zločini u Domu kulture u Čelopeku od strane optuženih: Slavković Dragana zvanog „Toro“, Korać Ivana zvanog „Zoks“, Filipović Siniše zvanog „Lopov“ i Dragićević Dragutina zvanog „Bosanac“.

Nakon 6-7 dana, od 28. maja 1992.godine – dana zatvaranja u Domu kulture u Čelopeku 162 civilna lica Muslimanske nacionalnosti iz Diviča, koja su protivzakonito uzeta za taoce, pa do, oko, 01. jula 1992.godine, u Dom kulture neovlašćeno, danju i noću i u više navrata, svi zajedno, u manjim grupama ili samostalno ulazili su opt.Slavković Dragan zvani „Toro“, opt.Korać Ivan zvani „Zoks“, lice poznato po nadimku „Pufta“, opt. Filipović Siniša zvani „Lopov“, opt. Dragićević Dragutin zv. „Bosanac“ te sada pok.Vučković Dušan zv.„Repić“, gde su, saglašavajući se svaki sa preduzetom radnjom drugoga, ubijali, fizički i psihički mučili zatočene civile time što su ih tukli i telesno povređivali, samovoljno i bez ikakvog povoda i razloga odvodili ih iz Doma kulture ne saopštavajući koja će biti dalja njihova sudbina, te tako kod svih zatočenih civila stvarali ozbiljan i prekomeran strah za svoj i život bliskih srodnika zajedno zatvorenih, pošto, gotovo nikoga koga su odveli iz Doma u navedenom periodu nisu vratili i istima se izgubio svaki trag da su u životu, a nakon rata je jedan broj ekshumiran i identifikovan u mestima „Crni vrh“, „Ramin grob“ i „Snagovo“, te na drugi način psihički mučili sve oštećene civile nanoseći im velike patnje, zatim od njih oduzimali lični novac i stvari od vrednosti i naročito degradirajućim i ponižavajućim postupcima prema njima nečovečno postupali.

Svi ovde optuženi su bili u vojnoj uniformi, sa ličnim različitim vatrenim i hladnim naoružanjem, te sredstvima za tuču: vodovodne cevi, kablovi za struju, motke i druga sredstva.

Na napred opisani način optuženi su kršili pravila iz člana 3. stav 1. tačka 1. pod a) i c) IV Ženevske konvencije i pravila iz člana 4. stav 2. tačka a) i e) Protokola II, pa su tako u grupi i pojedinačno posebno učinili i to:

1. U periodu od početka juna pa do 1. jula 1992. godine svi ovde optuženi: Slavković Dragan, Korać Ivan, Filipović Siniša i Dragičević Dragutin u DKČ su ušli najmanje dva puta gde su, saglašavajući se svaki sa preduzetom radnjom drugoga, međusobno se obezbeđivali neprekidnim prisustvom i ličnim naoružanjem i kod oštećenih stvarali uverenje potpuno beznadežnog pružanja bilo kakvog otpora, pa su tako:

1a.) Neutvrđenog dana početkom juna, a pre 10.06.1992.godine, nogama, rukama i raznim drugim predmetima tukli više od 2 časa veći broj zatočenih oštećenih civila u Domu, nanoseći im brojne telesne povrede i to tako što je svako od optuženih nekoga od oštećenih tukao a tom prilikom su posebno tukli braću oštećene: Kapidžić Smaila, Kapidžić Seada i Kapidžić Eniza, kao i oštećenog zaštićenog svedoka „1“.

U dokaznom postupku je sigurno utvrđena pojedinačna radnja optuženog Slavkovića i optuženog Koraća učinjena prema oštećenom zaštićenom svedoku „1“, time što je oštećenog zaštićenog svedoka „1“ opt.Slavković nogom snažno udario u predelu prsa a opt.Korać pištoljem u glavu. Ovaj svedok – oštećeni kaže na glavnom pretresu od 15.06.2006.godine i, da: citiram: „Koliko se seća, njega je tukao i (optuženi Dragičević Dragutin) „Bosanac“.

„Za „Lopova“ znam da je tukao ali ne mogu da kažem da je nekoga ubio“. – takođe tvrdi svedok- oštećeni broj „1“.

Oštećeni zaštićeni svedok „3“ na glavnom pretresu od 13.06.2006.godine, kaže: citiram: „Video sam da je „Bosanac“ tukao.

Takođe je u dokaznom postupku utvrđeno i da su sva četvorica optuženih (Slavković, Korać, Filipović i Dragičević) tukli oštećene braću Kapidžić sve dok ovi nisu popadali na pod gde je optuženi Slavković tada više puta nogom snažno udario u predeo mošnica oštećenog Kapidžić Smaila prebacujući mu što je oženjen srpkinjom govoreći: „Zar ti balija da živiš sa srpkinjom“.

U toku tuče optuženi Filipović Siniša i optuženi Dragičević Dragutin su se međusobno dozivali po svojim nadimcima „Lopov“ i „Bosanac“, tražeći da u toj tuči onaj drugi gleda šta ovaj radi i tome slično.

Po završenoj tuči koja je trajala najmanje dva sata oštećene braću Kapidžić Smaila, Seada i Eniza svezali su žicom pa ih ponovo udarali i na kraju odveli iz Doma i isti se više nisu pojavili da su među živima. Saslušani svedoci nisu mogli zasigurno

posvedočiti ko je od četvorice optuženih svezao ruke žicom oštećenoj braći ali je nesumnjivo potvrđeno da je svezivanje ruku žicom učinjeno i da su tako iz Doma braća Kapidžić odvedena.

Na napred opisani način svi optuženi su saglasnim ponašanjem, svojim prisustvom i ličnim naoružanjem kod oštećenih stvarali uverenje potpuno beznadežnog pružanja bilo kakvog otpora.

Pored opisanih radnji fizičkog mučenja identifikovanih i neidentifikovanih po imenu oštećenih, svi optuženi su i psihički mučili i zlostavljali sve zatočene civile koji su neželjeno gledali fizička mučenja i slušali bolne jauke i krike svojih najbližih srodnika, prijatelja i sunarodnika. O intenzitetu straha koji je bio kod svih oštećenih, po mom mišljenju, najupečatljivije kazuje zaštićeni oštećeni svedok pod pseudonimom „3“, na glavnom pretresu od 06. i 07.07.2006.godine, kad kaže:

Citiram: „Niko nama nejavlja kada oni dolaze, čuješ škripu guma, čuješ kako ulaze, otvara se lanac. To je strah, ljudi su od straha, kad se čuje lanac, glavom o zid udarali, beže, da može zid bi glavom probio i u njega se sakrio“.

Činjenično stanje opisano u tački 1.a) izmenjene i precizirane optužnice, utvrđeno je posebno:

- iz iskaza zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „1“ na glavnom pretresu od 15.06.2006.godine gde kaže: (siže iskaza)

Pre nego što su ih izveli napolje, unutra su ih tako tukli da su oni padali na zemlju. Tu su bili „Toro“, „Zoks“, „Lopov“, „Bosanac“, „Kobra“. Tuku ih i nogama i rukama. Kada su pali na pod, pored braće Kapidžića samo su ostali „Toro“ i „Zoks“. „Toro“ je pitao Smaila da li je oženjen srpkinjom, pa kada je ovaj rekao da jeste, udario ga je više puta nogom u predelu mošnica sa konstatacijom, citiram: „Zar ti balija da živiš sa srpkinjom“. Posle su ovu trojicu svezali žicom, ali ne znam ko je to uradio. Ne znam koji je dan bio.

Mene su istoga dana tukli i to „Toro“ nogom u predeo prsa, a „Zoks“ pištoljem u glavu.

Ovaj svedok takođe tvrdi:

Citiram: „Siguran sam i da je „Toro“ bio kada su tučena braća Kapidžić Eniz, Sead i Smail. Znam sigurno da je tada Smaila tukao „Toro“. “

Posle prepoznavanja sve četvorice optuženih u sudnici, na pitanje Veća kako je uspeo da u sudnici prepozna lica po nadimcima „Lopov“ i „Bosanac“ svedok je kazao:

Citiram: „Ja se „Lopova“ i „Bosanca“ sećam iz perioda kada smo bili zatvoreni u Domu kulture u Čelopeku.“

- iz iskaza zaštićenog oštećenog svedoka „2“ datog na glavnom pretresu 16.06.2006.godine, kada je izjavio da je braću Kapidžiće svezane iz Doma izveo „Lopov“.

- iz iskaza zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „D“ datog u istrazi 26.04.2005.godine, kada je rekao da su u Dom kulture u Čelopeku dva puta ušli svi optuženi, zatim, da su u premlaćivanju svi učestvovali i da su njega tukli:

Citiram: „Mene su tukli, premlaćivali štilom od „krampe“, puškom, nogama, rukama...“;

- iz iskaza zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „A“ datog na glavnom pretresu od 10.07.2006.godine, kada je potvrdio da je lično video da su prvo pretučena braća Kapidžić Smail, Sead i Eniz, da su braća svezana žicom i da ih je iz Doma kulture izveo „Toro“ i „Zoks“;

Zaštićeni oštećeni svedok „A“ pri suočenju sa opt.Slavkovićem, na primedbu optuženog da je on nosio lisice za vezivanje, pa da je tu bio, braću Kapidžić bi svezao lisicama a ne žicom, oštećeni decidirano izjavljuje:

Citiram: „Jedne si lisice imao, nisi četvore. Uvek si jedne nosio za pojasom, ovde na sred pantalona. Nije njih trojicu mogao vezati jednim lisicama“.

- iz iskaza zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „3“ sa glavnog pretresa od 06.i 07.07.2007.godine, gde je posvedočio da su braću Kapidžiće Eniza, Smaila i Seada žicom svezali „Toro“ i „Zoks“ i izveli ih iz Doma.

1b.) Neutvrđenog dana, u periodu između 10./11. i 28.06.1992.godine, u Dom kulture u Čelopeku ponovo su ušli zajedno optuženi: Slavković Dragan, Korać Ivan, Filipović Siniša i Dragičević Dragutin, kao i lice poznato po nadimku „Pufta“. Tom prilikom su naredili svim oštećenim zatočenim civilima da se postroje u dve vrste i da se međusobno tuku šamarima, što su oni morali i učiniti. Za vreme ove tuče optuženi su se smejali, navijali i zahtevali da tuča bude žešća, na koji način su fizički mučili i zlostavljali sve zatočene civile.

Činjenično stanje u tački 1.b) utvrđeno je iz:

- iskaza zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „1“, datog na glavnom pretresu od 15.06.2006.godine, kada je izjavio:

Citiram: „Kada su neutvrđenog dana u Dom ušli zajedno „Pufta“, „Toro“, „Zoks“, „Lopov“ i „Bosanac“ terali su nas da se međusobno tučemo, a oni su se tome smejali.“;

- iskaza zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „D“ datog u istrazi od 26.04.2005. godine, tvrdeći:

Citiram: „Tučen sam i taj dan kada su ovi došli i kada je bio špalir.“.

- iskaza zaštićenog svedoka pod pseudonimom „P“, datog na glavnom pretresu od 26.05.2006. godine, kada je izjavio:

Citiram: „Kada sam jednom došao u smenu stražari mi kažu da su ih tog dana terali da se međusobno tuku. Ovi sa „Repićem“ su svi imali nadimke i nisu se zvali imenima. Takođe se sećam da je dva puta u Dom dolazio čovek u maskirnoj uniformi sa belim uprtičima.“

(Prema kazivanjima većeg broja svedoka pa i iz odbrane opt.Slavkovića, ovaj optuženi je zaista nosio maskirnu uniformu i bele opasače u periodu boravka u Zvorniku)

2. U Dom kulture u Čelopeku, u više navrata neovlašćeno zajedno ulaze optuženi Slavković Dragan i opt.Korać Ivan, gde su učinili i to:

2a.) Neutvrđenog dana, a u periodu između 05. i 10.06.1992.godine, iz Doma samovoljno izveli oštećenog Hadžiavdic Huseina a potom i Hadžiavdic Nuriju. Pri izvođenju Hadžiavdic Nurije, na njegovu primedbu da sačeka da obuče cipele, optuženi Slavković mu odgovorio: „Nemoj uzimati cipele, neće ti trebati“, da bi se po izvođenju obojice oštećenih čuli pucnji. Nakon pucanja optuženi iz Doma izvode oštećenog Efendić Hasana, da bi video da su mrtvi oštećeni Husein i Nurija i da to saopšti ostalima u Domu, što je ovaj i učinio. Na kraju, iz Doma izvode oštećenog Kuršumović Ismeta, kome su naredili da u putničko vozilo utovari mrtve Huseina i Nuriju, što ovaj i čini, a po vraćanju u Dom ovu činjenicu saopštava i sinu oštećenog Nurije oštećenom zaštićenom svedoku „3“, rečima: „Ubili su ti oca.“.

Posmrtni ostatci Hadžiavdic Huseina i Nurije ekshumirani su i identifikovani posle završetka rata u masovnoj sekundarnoj grobnici na mestu zvanom „Crni vrh“.

Na napred opisani način optuženi su i sve druge oštećene tako psihički mučili i zlostavljali, stvarajući kod njih prekomerni strah za svoj i živote svojih bliskih srodnika zajedno zatvorenih lica.

Činjenično stanje opisano u tački 2.a) utvrđeno je iz iskaza svedoka:

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „3“ sa glavnog pretresa od 06. i 07.07.2006.godine, gde kaže: (siže iskaza)

Izvedeni su Hadžiavdzić Husein i moj otac Hadžiavdzić Nurija. Moj otac je bio sportista pa mu je „Toro“ izvodeći ga rekao, citiram: „Ti sportista izađi“. Moj otac je imao sportsku majicu na sebi. Moj otac je hteo da obuže cipele, a on mu je rekao, citiram: „Neće ti trebati“. Imao je tada 44 godine. Hadžiavdzić Husein mi je rođak od strica. Kada je odveden Husein i Nurija bili su „Toro“ i „Zoks“ i još dvojica ali ne znam ko. „Repić“ nije bio. U stvari, prvo „Zoks“ izvodi Huseina, pa posle „Toro“ Nuriju. Posle njihovog izvođenja čuli smo pucnje. Nakon ovoga ulazi stražar i kaže nišaneći rukom na Efendić Hasana da izađe, a kada se Hasan vratio zagrlio me i kaže, citiram: „Ubili su ti oca“ i da ih je on obojicu mrtve utovario u neki auto;

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „1“ sa glavnog pretresa od 15.06.2006.godine, gde je rekao da je pre Bajrama „Toro“ došao i iz Doma izveo Hadžiavdzić Nuriju i da mu je pri izvođenju rekao nemoj uzimati cipele, neće ti trebati.

Ovaj svedok kaže da je tom prilikom napolje izveden i Hadžiavdzić Husein. Svedok posebno potvrđuje da je siguran da su tada zajedno bili „Toro“ i „Zoks“ i da to zna jer se pre ovog događaja u Domu kulture optuženi Korać Ivan predstavio kao kapetan „Zoks“, a da je drugo lice sa kojim je bio a koje ovaj svedok identifikuje kao optuženog Slavković Dragana, tom prilikom „Zoks“ zvao „majore“, a posle nekoliko ulaženja u Dom „majore Toro“.

Zaštićeni oštećeni svedok „1“ na glavnom pretresu je takođe potvrdio da je napolje u ovom događaju izveden prvo Kapidžić Sakib da vidi da su mrtvi Husein i Nurija i da to saopšti ostalima u Domu, a da je potom izveden napolje Kuršumović Ismet da mrtve Huseina i Nuriju utovari u vozilo.

Različito kazivanje u iskazima zaštićenog oštećenog svedoka „1“ i zaštićenog oštećenog svedoka „3“ samo u delu identifikacije lica koja su izvođena iz Doma, ocenjujem da je pouzdaniji iskaz zaštićenog oštećenog svedoka „3“ jer se radi o događaju kada je ubijen njegov otac i bliski rođak, mada različito u svedočenjima nije od bitne važnosti i ne utiče na protivpravnost radnje krivičnog dela iz tačke 2.a).

- prema dokumentaciji o ekshumaciji i identifikaciji pronađenih leševa u masovnoj sekundarnoj grobnici na mestu zvanom „Crni vrh“ koja je urađena od strane tima pod vođstvom prof.dr.Zdenka Cirhlarž iz Tuzle, utvrđeno je da se u ovoj grobnici nalaze posmrtni ostatci Hadžiavdzić Huseina i Hadžiavdzić Nurije.

- zapisnik o utvrđivanju identiteta posmrtnih ostataka registrovanih pod oznakom Z.C.Vrh-01/113 V za Hadžiavdzić Huseina.

- zapisnik o utvrđivanju identiteta posmrtnih ostataka registrovanih pod oznakom Z.C.Vrh-01/287 V za Hadživdić Nuriju.

2b.) Neutvrđenog dana oko 08.06.1992. godine, optuženi Slavković Dragan i Korać Ivan, bez posebnog razloga i povoda u DKČ nogama i rukama tuku više po imenima nepoznatih zatočenih oštećenih civila, a među njima i oštećenog Tuhčić Almira. Nakon završene tuče iz Doma samovoljno izvode oštećene Okanović Omera i Mustafić Aliju, koje potom nisu vratili u Dom a njihovi posmrtni ostaci su ekshumirani i identifikovani posle završetka rata u masovnoj sekundarnoj grobnici na mestu zvanom „Crni vrh“. Inače, oštećeni u DKČ su, po izvođenju oštećenih Omera i Alije, čuli pucnje.

Na napred opisani način obojica optuženih su tako i psihički mučili i zlostavljali sve oštećene zatočene civilne taoce u Domu, stvarajući kod njih prekomerni strah za svoj i živote svojih bliskih srodnika zajedno zatvorenih civila.

Optuženom Slavkoviću i optuženom Koraću ovom radnjom stavlja se na teret fizičko mučenje tučom i psihičko mučenje samovoljnim odvođenjem oštećenih Omera i Alije, te stvaranja prekomernog straha kod zatočenih civila u Domu.

Samu posledicu smrti Omera i Alije jedan broj saslušanih svedoka pripisuje nepoznatim stražarima kod Doma kulture u Čelopeku opisujući je da se to dogodilo pri pokušaju bekstva Omera i Alije nakon izvođenja iz Doma.

Utvrđeno činjenično stanje proizilazi iz iskaza svedoka:

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „1“ sa glavnog pretresa od 15.06.2006.godine, gde ovaj svedok tvrdi:

Negde oko 08.06.1992.godine kod nas ulaze dva vojnika. Jedan nam kaže, citiram: „Ja sam kapetan „Zoks“. Bio sam u ratu u Hrvatskoj i pobio hiljadu ustaša.“

Upalo mi je u oko da je ovaj vojnik nosio kolt sa dugom cevi. Drugi vojnik nije ništa govorio, a kasnije sam saznao da je to bio „Toro“. Tom prilikom su ova dvojica vojnika, onako iz čista mira, nogama i rukama tukli više zatočenih civila u Domu u Čelopeku, a pre svega oštećenog Tuhčić Almira, koga su obojica izveli i napolje. Šta je bilo napolju, nisam video. Kada su Almira vratili unutra, Almir je pokazao na oštećenog Okanović Omera, pa su sad njega izveli napolje. Potom se čuo pucanj. Ko je pucao, ne znam. Istom prilikom van Doma izveli su i oštećenog Mustafić Aliju. Njega su takođe izveli „Toro“ i „Zoks“. Ja znam da je Okanović Omer posle rata ekshumiran na „Crnom vrhu“, identifikovan i sahranjen.

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „A“ sa glavnog pretresa od

10.07.2006.godine, kada je posvedočio da je čuo da je oštećenog Okanović Omera napolje iz Doma izveo „Toro“ i „Zoks“, da je tom prilikom izveden još jedan oštećeni po imenu Alija, da su izvedeni civili Omer i Alija po izvođenju počeli da beže i da su tako ubijeni. Koliko se ovaj svedok seća to se dogodilo u prvim danima zatvaranja u Domu kulture u Čelopeku.

Ovaj svedok se dobro seća da je „Toro“ nosio „buzdovan“, „Zoks“ „pištolj kolutaš“ i jednom „PM“, „Pufta“ nož.

Opis pištolja koji je nosio opt.Korać identičan je opisu u iskazima i drugih svedoka, i na kraju, da je nosio pištolj-kolt ne negira ni opt.Korać u svojoj odbrani.

- prema dokumentaciji o ekshumaciji i identifikaciji pronađenih leševa u masovnoj sekundarnoj grobnici na mestu zvanom „Crni vrh“ koja je urađena od strane tima pod vođstvom prof.dr.Zdenka Cirhlarž iz Tuzle, utvrđeno je da se u ovoj grobnici nalaze posmrtni ostatci Okanović Omera i Mustafić Alije.

- zapisnik o utvrđivanju identiteta posmrtnih ostataka registrovanih pod oznakom Z.C.Vrh-01-566 V za Okanović Omera, i

- zapisnik o utvrđivanju identiteta posmrtnih ostataka registrovanih pod oznakom Z.C.Vrh-01-596 V za Mustafić Aliju.

2v.) Tačno neutvrđenog dana oko 08.06.1992.godine, optuženi Slavković Dragan i opt.Korać Ivan zajedno sa licem poznatim po nadimku „Pufta“ u Domu vrše pretres oštećenih tražeći skriveni novac. Novac pronalaze na mestu gde nisu mogli znati ko ga je sakrio zbog čega je optuženi Korać uperio pištolj u glavu ošt.Kapidžić Enizu tražeći da se dobrovoljno javi onaj čiji je novac ili će u suprotnom ubiti Eniza, pa kada se javio oštećeni Muratović Ahmet i rekao da je novac njegov, mada to nije bilo tačno, oštećenog Ahmeta teško pretukli i na taj način i sve druge oštećene izložili psihičkom mučenju i zlostavljanju, stvarajući kod njih prekomerni strah za svoj i živote svojih bliskih srodnika zajedno zatvorenih civila, među kojima posebno oštećenog Kapidžić Eniza.

Inače ovaj događaj se zbio pre događaja opisanog kada su sva četvorica optuženih tukli braću Kapidžić a potom ih svezane odveli iz Doma, kako to u svom svedočenju na glavnom pretresu 15.06.2006.godine tvrdi zaštićeni oštećeni svedok „1“.

Opisana radnja krivičnog dela iz tačke 2.v) proizilazi i iz iskaza oštećenog zaštićenog svedoka pod pseudonimom „3“ sa glavnog pretresa održanog 06. i 07.07.2006.godine, kada je izjavio i sledeće: (siže izjave)

Posle grupe sa „Robeom“, možda posle 2-3 dana, dolaze i samo traže novac „Toro“,

„Zoks“ i „Pufta“. Tada su našli pare ispod glave Salihović Juse koji se nije smeo javiti da su njegove, onda je „Zoks“ uperio pištolj u glavu Kapidžić Enizu, da on kaže čije su ili da se dobrovoljno javi onaj čije su pare. Javio se ošt. Muratović Ahmet da su pare njegove, iako nisu bile i oni onda isprebijaju Ahmeta. Tada se „Zoks“ predstavljao kao „kapetan Zoks“ i nosio je „pištolj kolutaš“, veliki, a zatim ovaj svedok doslovno tvrdi:

Citiram: „Ovo sam ja lično video“.

2g.) Dana 10./11.06.1992. godine (dan uoči Bajrama) u Dom su ušli optuženi Slavković Dragan i opt.Korać Ivan zajedno sa, sada pok.Vučković Dušanom zv.„Repić“ i licem poznatim po nadimku „Pufta“, pa saglašavajući se svaki sa preduzetom radnjom jedan drugoga, ubijali, tukli i telesno povređivali, fizički i psihički mučili i zlostavljali te naročito degradirajućim i ponižavajućim postupcima nečovečno postupali prema većem broju oštećenih prisiljavajući ih da bliski srodnici vrše oralni seks među sobom, a drugi oštećeni da to gledaju, pri kojim radnjama su se međusobno obezbeđivali i tako kod njih stvarali uverenje potpuno beznadežnog pružanja bilo kakvog otpora, pa su tako učinili sledeće:

- opt. Slavković i opt.Korać kao i sada pok. Vučković te „Pufta“ tukli i telesno povredili veći broj zatočenih civila i to tako što je svako od optuženih kao i druga lica koja su sa njima ušla u Dom, nekoga od zatočenih civila tukao rukama, drvetom, metalnom polugom ..., a među njima oštećenog Pezerović Zaima i zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „Đ“,

- sada pokojni Vučković ili pak lice sa nadimkom „Pufta“ naređuju da na binu Doma izađu očevi i sinovi, da svuku odeću sa sebe, te vrše oralni seks sa promenama uloga, što su ovi morali i činiti i to: oštećeni: Jahijagić Fikret i njegov sin Almir, Bikić Mehmedalija i njegov sin (ili sinovac) Šaban i još nekoliko drugih neidentifikovanih očeva i sinova, te su tako naročito degradirajućim i ponižavajućim postupcima nečovečno postupali i vređali ljudsko dostojanstvo oštećenih,

- sada pok. Vučković pucanjem iz malokalibarske puške koju je nosio sa sobom lišio života Tuhčić Abdulaziza, Hadžavdić Saliha, Atlić Aliju i Jahijagić Fikreta. Potom je prišao oštećenom Bikić Damiru i stavio mu cev malokalibarske puške u usta, i podizanjem usta cevi puške prinuđava Damira da se propne na prste, a oca Damirovog, oštećenog Bikić Nuriju pitao da li mu je to jedini sin, pa kada je Nurija odgovorio da jeste, sada pok.Vučković, mu odgovorio da više ni njega nema i pucanjem u usta Damira lišio života,

- na podu Doma sada pok. Vučković i lice sa nadimkom „Pufta“ prvo tukli ošt Bikić Šabana a potom ga ubadali noževima po telu i tako ga lišili života,

- lice sa nadimkom „Pufta“, nožem – porezivanjem po vratu, lišio života Pezerović Zaima, Atlić Hasana i Kapidžić Sakiba. Pre nego što je lišio života Zaima zamerio mu je što je ovaj bio oženjen srpkinjom i to naveo kao razlog za lišenje života,

- lice sa nadimkom „Pufta“ više puta zabadao vrh svoga noža u butine oštećenog zaštićenog svedoka „G“ i tako mu naneo veći broj telesnih povreda.

- istom prilikom smrtno je stradao i Kuršumović Himzo, a ošt. Topčić Ismail telesno povređen.

Na kraju ove dugotrajne torture, neko od optuženih ili sada pok. Vučković ili pak lice poznato po nadimku „Pufta“ izdaje naređenje da se očisti Dom od krvi, da se leševi iznesu napolje i natovare na kamion, te da jedan broj oštećenih ide da istovari leševe, što su morali učiniti oštećeni i to: Halilović Hasan, Zahirović Salih, Salihović Husein, Okanović Nesib i DŽihić Sead, kojima se potom gubi svaki trag da su u životu, jer nisu vraćeni u Dom. Nakon rata do sada su ekshumirani i identifikovani Zahirović Salih, Salihović Husein, Okanović Nesib i DŽihić Sead iz masovne sekundarne grobnice na „Crnom vrhu“, pa su i na ovaj način optuženi psihički zlostavljali sve oštećene, stvarajući kod njih prekomerni strah za svoj i živote svojih bliskih srodnika zajedno zatvorenih civila.

Na napred izneti način, mada opt. Slavković i opt. Korać osim tuče oštećenih, nisu tom prilikom neposredno učestvovali u samom činu ubistva civila ali su učestvovali u međusobnom obezbeđenju, samim svojim prisustvom, ponašanjem, ličnim naoružanjem stvorili uverenje kod oštećenih da bi bilo potpuno beznadežno pružati bilo kakav otpor, te tako u bitnome doprineli da sada pok. Vučković i lice poznato po nadimku „Pufta“ liše života veći broj lica i time iskazali da njihove radnje žele kao svoje. Time i tako ova dvojica optuženih su i fizički i psihički mučili civile u DKČ jer su ovi morali prisustvovati pa i gledati ubijanja, tuče, protivprirodni blud, slušati jauke i krike povređenih, tovariti leševe... svojih bliskih srodnika i biti neprekidno u prekomernom i ozbiljnom strahu za svoj i živote svojih bliskih srodnika.

Činjenično stanje predstavljeno u tački 2.g) utvrđeno je iz iskaza svedoka:

- oštećenog zaštićenog svedoka pod pseudonimom „1“ sa glavnog pretresa od 15.06.2006.godine, kada je izjavio: (siže izjave)

Dan pred Bajram u Dom su ušli „Repić“, „Zoks“, „Toro“, „Lopov“, „Pufta“..., bilo ih je još ali sad ne mogu da se setim. Sećam se kako je „Repić“ izgledao i sećam se da je u rukama nosio malokalibarsku pušku.

U Domu su tada bili „Lopov“ i „Bosanac“ i međusobno su se dozivali. Prvi put sam ovu dvojicu video, odnosno čuo njihove nadimke, kada je bio slučaj sa braćom

Kapidžić.

Za Bajram je bila prvo tuča, a onda je, koliko se sećam, „Pufta“ pozvao očeve i sinove na binu. Javili se Jahijagić Fikret i sin mu Almir, Bikić Šaban, Čikarić Edin i još dva para ali se ne sećam njihovih imena. Mislim da je ukupno bilo četiri para. Sinovi su očevima radili „felacio“.

Tom prilikom „Repić“ je počeo da ubija iz malokalibarke, onako birajući. Tada je iz puške ubio Atlić Aliju, Tuhčić Abdulaziza, Bikić Damira u usta, Hadžiavdzić Saliha. Pošto su na bini u paru bili Bikić Šaban i Čikarić Edin, pa kada je „Pufta“ nekom palicom udario po glavi Edina, ovaj je ugrizao za penis Šabana koji je zakukao, tada „Repić“ kaže Šabanu, citiram: „Šta se dereš, majku ti jebem“ i ispalio jedan metak u Šabana, a zatim i u Jahijagić Fikreta. Pošto je Šaban još bio živ, njega je potom, nožem u leđa ubadao „Pufta“, a u jednom trenu „Repić“ je nogom udario u dršku noža dok je ovaj još bio u telu Šabana, i onako ga probio do poda.

Pošto je „Pufta“ izvadio nož iz Šabana, nožem je zaklao Pezerović Zaima, a mislim i Kapidžić Sakiba.

Tog dana ubijen je i Kuršumović Himzo ali nisam video kako.

Kada je bilo za Bajram, dok „Repić“ i „Pufta“ rade ovo što sam opisivao, „Zoks“, „Toro“, „Lopov“ ... tuku ne znam koga sve. Tu ispred nas zaklani su Sakib i Zaim.

Toga dana smrtno je stradalo 10 ljudi. Čini mi se da su leševe izneli i utovarili na plavi kamion TG „Birač“ oštećeni Salihović Husein, DŽihić Sead, Halilović Hasan, Okanović Nesib i Zahirović Salih. Kada su ova petorica tovarili leševe tu su sigurno bili „Repić“ i „Pufta“, a za ove druge ne znam. Od ove petorice se niko nije vratio. Znam da su posle rata Salihović Husein i DŽihić Sead pronađeni na „Crnom vrhu“ i sahranjeni.

Video sam da je „Pufta“ za Bajram zabadao nož u butine oštećenog zaštićenog svedoka „G“.

Prilikom suočenja na glavnom pretresu oštećenog zaštićenog svedoka pod pseudonimom „1“ i opt.Slavković Dragana zvani „Toro“, svedok je izjavio, citiram: „Siguran sam da je „Toro“ bio za Bajram. Ne mogu reći da je on tada lično nekoga ubio, jer to nisam video. Sigurno je bio u Domu kada je bio seksualni čin na bini. Siguran sam da je „Toro“ bio sa „Repićem“.

- oštećenog zaštićenog svedoka pod pseudonimom „3“ sa glavnog pretresa od 06. i 07.07.2006.godine, kada je izjavio i sledeće: (siže izjave)

„Repić“ se pojavio u Domu kada je iz malokalibarke ubio Bikić Damira, to je dan pred Bajram 1992.godine. Tada su sa „Repićem“ u Dom ušli i „Toro“, „Zoks“ i „Pufta“. Bilo je to ili 10. ili 11.06.1992.godine. Nisam siguran da li je tada bio sa njima „Bosanac“ i „Lopov“, ali znam da je pored ove četvorice još njih bilo. Prvo su počeli tući koga su god hteli. Video sam kada je „Repić“ ubio Bikić Damira iz puške u usta i video da je prethodno pitao čiji je on sin, kao i da mu se javio Damirov otac Bikić Nuriya da je to njegov sin i da mu je jedini, a „Repić“ mu odgovorio da ni njega više nema i pucao mu u usta.

Pošto sam bio sakriven ispod kreveta, a iznad mene ošt.Tuhčić Aziz, kasnije sam shvatio da je i on ubijen. Isti taj dan iz puške su ubijeni Atlić Alija, a čini mi se i Atlić Hasan.

- oštećenog zaštićenog svedoka pod pseudonimom „A“ sa glavnog pretresa od 10.07.2006.godine, kada je posvedočio da je prvo veće ubijanje bilo oko 10.06.1992.godine, da dobro zna da je tada „Repić“ u usta upucao njegovog druga Bikić Damira, da su sa „Repićem“ tada bili „Pufta“, „Toro“ i „Zoks“, da je tada „Repić“ upucao Tuhčić Aziza i Hadžiavdzić Saliha. Ovaj svedok tvrdi da je tada tučen Pezerović Zaim, pa kada Zaim nije više mogao da ustane, „Pufta“ ga zaklao nožem. Svedok tvrdi i da se dobro seća da su tada terali Jahijagić Fikreta i njegovog sina na seks i još neke druge, ali se ne seća koje ih na seksualni čin primoravao.

- oštećenog zaštićenog svedoka pod pseudonimom „B“ datog u istražnom postupku u Sarajevu 27.04.2005.godine: (siže izjave)

Sećam se događaja za Bajram. Tada je „Repić“ ušao sa svojom grupom, „Pufta“, „Toro“... . U ruci je imao malokalibarku i njome nišanio po nama. Prvo je ubio Tuhčić Aziza, do koga je stajao moj brat, pa sam pomislio i da je moj brat povređen. Tada je „Repić“ ubio iz malokalibarke Tuhčić Aziza, Hadžiavdzić Saliha, Kuršumović Himza, Atlić Aliju i Bikić Damira. Damira je ubio tako što mu je pucao u usta, a prethodno razgovarao sa njegovim ocem.

Drugi su naredili da se skinu očevi i sinovi, odveli ih na binu i terali na seksualni čin. Ne znam ko je ovo naredio.

Dole na podu Šabana su tukli i gađali noževima, a kada je Šaban pokušao da izvadi nož iz svog tela „Repić“ ga je onako prikovao za pod.

Sa bine su skinuli Kapidžić Sakiba, Jahijagić Fikreta, Pezerović Zaima, Atlić Hasana. „Pufta“ je nožem zaklao Pezerović Zaima, govoreći mu, citiram: „Što si spavao sa srpkinjom“. „Pufta“ je poklao nožem i ovu ostalu trojicu.

Za „Tora“ nisam video da je tada nekoga zaklao. Mislim da je gađao Bikić Šabana

nožem.

Koliko se sećam, sa ovom grupom tada nije bio „Vojvoda iz Srebrenice“.

Za Bajram je ubijeno ukupno 10 ljudi, plus ovih 5 što je odvedeno koji se nisu vratili.

Za Bajram, po naredbi, su leševi iz Doma izneli Halilović Hasan, Zahirović Salih, Salihović Husein, Okanović Nesib i Džihić Sead. Njih više nema među živima. Znam da je skoro data đenaza Okanović Nesibu, koji je pronađen u grobnici na „Crnom vrhu“.

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „Đ“ date u istražnom postupku u Sarajevu 28.04.2005.godine, kada je izjavio: (siže izjave)

Kada je „Repić“ došao uoči Kurban Bajrama, ubio je 10 ljudi malokalibarskom puškom. Nešto sam gledao, od straha se krio među grupu, ali eto mene nije pogodila. Nisu tada svi smrtno stradali od puške, a samo je „Repić“ pucao malokalibarskom. Pa, trojicu su zaklali.

Znam da je „Repić“ Bikić Damiru stavio cev puške u usta i tako ga ubio. Znam i da je jedan krupniji, koji je bio sa „Repićem“, Bikić Šabanu zabio nož u grudi i da je Šaban pošao da izvadi nož.

Ova ubistva su se dogodila 10.06.1992.godine pred Kurban Bajram, a Kurban Bajram je 11.juna. Tada je sa „Repićem“ došlo njih petorica možda šestorica.

Mene su tada istukli i drvetom i rukama i željeznom palicom. Tuklo me je više njih, ali ne znam po imenu ni nadimku ko. Sećam se samo da me je Dušan („Repić“) udario palicom po leđima i ja sam pao na pod, pa sam nekako uspeo da se podvučem pod binu i da se sakrijem, a da nisam... .

Sećam se da su izvodili ljude gole na binu, ali ja to nisam video.

Na podu su dvojica zaklana, to je bilo tog 10.juna. Mrtvi su odvedeni „Tamićem“, ali ja nisam iznosio mrtve. Njih su izneli petorica naših i to: Okanović Nesib, Halilović Hasan, Salihović Husein, Zahirović Salih i Oni se više nisu među nas vratili i nisu među živima. Znam da je Zahirović Salih pronađen identifikovan i ukopan kao i Okanović Nesib.

Moj daidžić Topčić Ismail je tada ranjen.

Ja sam iznosio mrtve za Vidovdan, kada je „Repić“ oteo automat od stražara i rafalno ubio 16, a ranio 24 civila. Četvoro civila je potom od rana umrlo. Dvojica ranjenih su

umrli odmah istog dana za Vidovdan, a dvojica kada smo prebačeni u zatvor u Zvornik.

- oštećenog zaštićenog svedoka pod pseudonimom „G“ datog u istražnom postupku 27.04.2005.godine, kojom prilikom je izjavio: (siže izjave)

„Video sam kada je „Repić“ ubio Himzu, Tuhčić Abdulaziza, da je bilo ono na bini. Mene je „Pufta“ ubadao nožem u butine. A zatim ovaj svedok posebno tvrdi: citiram: „Sva četvorica su tu bila“.

- svedoka Jovanović Miloša datog na glavnom pretresu od 23.03.2007.godine, kada je izjavio:

Citiram: „Bio sam stražar u Domu kulture u Čelopeku. Kada se desilo prvo veće ubistvo, bilo je i desetak ranjenih. To je učinio „Repić“ a sa njime su bila još trojica. Povređenima nije ukazivana medicinska pomoć.“

- svedoka Cvjetka Jovića datog na glavnom pretresu od 25.05.2006.godine, kada je izjavio:

Citiram: „Ja sam bio komandir straže u Domu kulture u Čelopeku. Vođe smena straže imale su ključ od Doma gde su civili Muslimani iz Diviča bili zatvoreni.“

„Mene je jedne prilike stražar Anđelko Vasiljević obavestio da su ga „Repić“ i njegovi prisilili da im da ključ od Doma, da su ušli u Dom ispitivali i tukli Muslimane. Za drugi upad u Dom pričao mi je stražar zaštićeni svedok „P“. Sa svedokom „P“ je bio stražar Aco Bajić.“

„Pre Vidovdana, „Repićeva“ grupa je dolazila, bilo je mrtvih...“

- zaštićenog svedoka pod pseudonimom „P“ date na glavnom pretresu od 26.05.2006.godine, kada je izjavio:

Citiram: „Miljko Miljanović, pomoćnik komandira policije u Zvorniku dovezao je divičance sa dva autobusa negde krajem maja 1992.godine u Čelopek. Poznao sam divičance a i oni mene. Hrana im je stigla tek drugi ili treći dan.“

„Znam da je „Repić“ sa svojom grupom ulazio u Dom više puta. Jednom je ubio dvojicu.“

„Za događaj na Bajram, svedok „M“ je odveo leševe „zastavicom“. To sam lično video. Za Bajram sam na straži bio ja i još šest ljudi, a bio je i komandir Cvjetko Jović koji je tim povodom zvao vojsku u „Standardu“.

Jednom sam pitao Jovića koja je naša dužnost u ovakvom slučaju, a on kaže: „Ne petljajte se, čuvajte sebe i ne dajte da vam pobegnu“.

„Jednog puta kada je takođe bilo ubistvo, Bajić Aco je našao čoveka koji je odvezao leševe. Ovog puta prevoz leševa nije vršio svedok „M“.“

- svedoka Lazić Milenka date na glavnom pretresu od 24.04.2007.godine, kada je izjavio:

Citiram: „Bio sam stražar u Domu kulture u Čelopeku. Sećam se da je bila subota oko 17,00 časova, kada me je stražar zvao da dođem do Doma. U Domu sam našao „Repića“ i sa njime još dvojicu. Došao je kamionom svedok „M“ i odvezao mrtve Muslimane.“

„Ranjenim Muslimanima nije ukazivana medicinska pomoć.“

- svedoka Petka Panića date na glavnom pretresu od 27.06.2007.godine, kada je izjavio:

Citiram: „Bio sam zamenik komandira policije u Zvorniku u 1992.godini.“

„U vezi sa Divičancima se dogovaralo na Kriznom štabu gde je bio Brano Grujić. Meni se jednom Cvjetko Jović žalio da u Dom kulture ulazi svako i da rade svašta, pominjao je i imena ko ulazi, a da im on ne sme da se suprotstavi.“

„Ja znam da su Divičanci zadržani radi razmene. Bilo je javnog pogovaranja da se iz Doma kulture čuje kuknjava i da se tamo radi svašta“.

- prema dokumentaciji o ekshumaciji i identifikaciji pronađenih leševa u masovnoj sekundarnoj grobnici na mestu zvanom „Crni vrh“ koja je urađena od strane tima pod vođstvom prof.dr.Zdenka Cirhlarž iz Tuzle, utvrđeno je da se u ovoj grobnici nalaze posmrtni ostatci Zahirović Saliha, Salihović Huseina, Okanović Nesiba i Džihić Seada.

- zapisnik o utvrđivanju identiteta posmrtnih ostataka registrovanih pod oznakom Z.C.Vrh-01/221 V za Tuhčić Abdulaziza,

- zapisnik o utvrđivanju identiteta posmrtnih ostataka registrovanih pod oznakom Z.C.Vrh-01-229 V za Atlić Aliju.

2d.) Tačno neutvrđenog dana, a u periodu između opisanog događaja od 10./11.06. i 28.06.1992.godine, za vreme dok su se zajedno optuženi Slavković Dragan i Korać Ivan neovlašćeno nalazili u Domu kulture u Čelopeku, međusobno se obezbeđujući i saglašavajući sa preduzetom radnjom jedan drugoga, u jednom trenutku

opt.Slavković snažno udario nogom u glavu oštećenog Tuhčić Ejuba, usled kog udarca je oštećeni glavom udario o zid, potom pao na pod i nedugo zatim od zadobijenih povreda umro, te su tako oštećenog Ejuba lišili života.

Izneto činjenično stanje utvrđeno je iz iskaza svedoka:

- oštećenog zaštićenog svedoka pod pseudonimom „1“ sa glavnog pretresa od 15.06.2006.godine, kada je posvedočio da se seća da su „Toro“ i „Zoks“ jedne prilike tukli ošt.Tuhčić Ejuba i da mu se čini da je tada „Toro“ nogom u glavu udario Ejuba i on potom umro.

- oštećenog zaštićenog svedoka pod pseudonimom „3“ sa glavnog pretresa od 06. i 07.07.2006.godine, kada je izjavio:

Citiram: „Kada je tučen Tuhčić Ejub i njega nogom u glavu udario „Toro“ a on pao i izumro, sa njim je bio „Zoks“. Drugi tada nisu bili sa njima.“

3. Neutvrđenog dana, a u periodu između opisanog događaja od 10./11.06. i 28.06.1992.godine u Domu kulture u Čelopeku, optuženi Slavković Dragan je pucao iz pištolja u koleno oštećenom Hadžić Izetu i tako mu naneo tešku telesnu povredu, da bi potom nepoznatom licu naredio da oštećenog izvede napolje i oštećeni se nakon ovog izvođenja više ne pojavljuje među živima, a time i sve druge oštećene psihički mučio stvarajući kod njih ozbiljan i prekomeran strah za svoj i živote bliskih srodnika zajedno zatvorenih civila.

Opisano činjenično stanje u tački 3. utvrđeno je iz iskaza svedoka:

- oštećenog zaštićenog svedoka pod pseudonimom „A“ datog na glavnom pretresu 10.07.2006.godine, kada je prilikom suočenja sa opt.Slavković Draganom zvani „Toro“ izjavio:

Citiram: „Video sam lično kada ste ošt.Hadžić Izetu pucali u koleno. Iz pištolja si mu pucao u koleno.“

- oštećenog zaštićenog svedoka pod pseudonimom „3“ sa glavnog pretresa od 06. i 07.07.2006.godine, kada je izjavio:

Citiram: „Ne znam koga dana, „Toro“ je iz pištolja ošt.Izetu Hadžiću ispalio metak u koleno i rekao mu da izađe napolje. Pronađen je i ukopan na Diviču.“

- oštećenog zaštićenog svedoka pod pseudonimom „2“ datog na glavnom pretresu od 16.06.2006.godine, kada je tvrdio da je video kada je „Toro“ Izetu pucao iz poštolja u koleno, da se tada nalazio na stepeništu prema bini i vrlo blizu mesta

dogadaja.

- prema dokumentaciji o ekshumaciji i identifikaciji pronađenih leševa u masovnoj grobnici na mestu zvanom „Crni vrh“ koja je urađena od strane tima pod vođstvom prof.dr.Zdenka Cirhlarž iz Tuzle, utvrđeno je da se u ovoj grobnici nalaze posmrtni ostatci Hadžić Izeta.

- zapisnik o utvrđivanju identiteta posmrtnih ostataka registrovanih pod oznakom Z.C.Vrh-01/220 V za Hadžić Izeta.

4. Neutvrđenog dana takođe nakon događaja opisanog od 10./11.06. a pre 28.06.1992.godine, u Domu kulture u Čelopeku, optuženi Korać Ivan fizički mučio oštećene Okanović Mirzeta i zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „1“ na taj način što je više puta udarao drvenom palicom po glavi oštećenog Mirzeta, a u grudi oštećenog zaštićenog svedoka „1“.

Opisano činjenično stanje u tački 4. utvrđeno je iz iskaza oštećenog zaštićenog svedoka pod pseudonimom „1“ datog na glavnom pretresu od 15.06.2006.godine, kada je izjavio da je jednoga dana „Zoks“ tukao ošt.Okanović Mirzeta sa palicom po glavi. Ovo sam dobro zapamtio jer je Mirzet posle meni rekao, citiram:: „Da nisam izvadio veštačke zube sve bi mi polomio, ne bih imao čime posle jesti.“

Zaštićeni oštećeni svedok „1“ takođe tvrdi da je istom prilikom i njega sa palicom tukao optuženi Korać.

5. Neutvrđenog dana takođe u periodu između 10./11.06. i 28.06.1992.godine, u Domu kulture u Čelopeku, optuženi Filipović Siniša svojim nožem crtao krstove po telu NN oštećenom, a tom prilikom je iz Doma izveo i odveo oštećenog Atlić Sehada, koji se potom nije vratio niti se pojavio da je među živima, te tako i time stvarao ozbiljan strah za život i telesni integritet zatočenih u Domu i psihički i fizički ih time zlostavljao.

Opisano činjenično stanje u tački 5. utvrđeno je iz iskaza svedoka:

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „1“ sa glavnog pretresa od 15.006.2006.godine, kada je izjavio: (siže izjave)

Ne znam ko i kad, ali znam da jeste na čelu DŽihić Enesa, Čikarić Enesa, Okanović Ibrahima...neko nožem urezao krstove.

Citiram: „Za „Lopova“ znam da je tukao, ali ne mogu da kažem da je nekoga ubio.“ „Sećam se da je jednog dana „Lopov“ iz Doma izveo Atlić Sehada i on se nije vratio i ne nalazi se među živima.“

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „2“ datog na glavnom pretresu od 16.06.2006. godine, kada je izjavio:

Citiram: „Bio sam zatvoren u Domu kulture u Čelopeku. „Lopov“ je voleo nožem da crta krstove po telu, u ovo sam siguran.“

Oštećeni zaštićeni svedok „2“ kaže da je lice po nadimku „Lopov“ Edinu Pašiću nacrtao krst na leđima.

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „3“ datog na glavnom pretresu

od 06. i 07.07.2006.godine, kada je izjavio da se dobro seća kada je iz Doma kulture u Čelopeku izveden ošt.Atlić Sehad, da nije vraćen i da se više nije pojavio među živima.

II A) Počinjeni zločini na poljoprivrednom dobru „Ekonomija“ u Zvorniku u periodu od 5. do 12. maja 1992.godine, od strane optuženih: Slavković Dragana zvanog „Toro“ i Korać Ivana zvanog „Zoks“.

Nakon preuzimanja vlasti u Opštini Zvornik od srpske strane u sukobu, jedna od aktivnosti u uspostavljanju potpune kontrole na teritoriji ove opštine bilo je i hapšenje sumnjivih lica Muslimanske nacionalnosti koja su ostala da žive na teritoriji ove opštine ili su se pak na ovoj teritoriji iz određenih razloga skrivali. Uhapšena lica muslimanske nacionalnosti, posle ispitivanja u prostorijama preduzeća „Standard“ u Zvorniku, nisu puštali na slobodu, već su ih po istoj naredbi odvodili i zatvarali na poljoprivrednom dobru „Ekonomija“. Na „Ekonomiji“ su zatvarali lica i u prostoriju za klanje stoke, a komandant Štaba Teritorijalne odbrane Zvornika major „Marko Pavlović“, ovde opt.Popović Branko, dolazio je gotovo svakodnevno i lično ih ispitivao, zatim neke oslobađao a neke i dalje zadržavao.

Iznete činjenične tvrdnje proizilaze iz iskaza saslušanih svedoka Vuković Sreda sa glavnog pretresa od 28.03.2006.godine i Lazarević Sretena sa glavnog pretresa od 01.03.2007.godine.

U periodu od 05. do 12. maja 1992.godine, na „Ekonomiji“ je bio zatvoren veći broj civilnih lica samo Muslimanske nacionalnosti, među kojima su bili i oštećeni: Redžić Muhamed, zaštićeni oštećeni svedok „U“, zaštićeni oštećeni svedok „4“, Korkutović Kemal (Kemo), Fazlić Esad, Bukvić Bego, zaštićeni oštećeni svedok „Beta“, zaštićeni oštećeni svedok „T“, Dautović Nesib, Širak Ismet, zaštićeni oštećeni svedok „F“, Avdispahić Jusuf, Huseinović Meho, Buljubašić Abdulah zvani „Bubica“, DŽihić Sefudin, Avdić Almir i Avdić Senaid.

Poimeničnu identifikaciju zatvorenih civilnih lica na poljoprivrednom dobru

„Ekonomija“ uzeo sam iz iskaza saslušanih svedoka u kome su nabrojani civila bila saglasna.

Kao pripadnici Teritorijalne odbrane optuženi Slavković Dragan zvan „Toro“ i Korać Ivan zvan „Zoks“ u vojnoj uniformi sa ličnim vatrenim i hladnim naoružanjem, te sredstvima za tuču kao što su drvene motke, kablovi od struje, vodovodne cevi i sl., samostalno, zajedno ili pak u grupi sa Čilerdžić Sašom zvanim „Saša“, Savić Goranom zvanim „Savo“ i licem poznato po nadimku „Pufta“ (sva lica su iz Kraljeva) u više navrata ulaze u prostoriju gde su bila zatvorena oštećena civilna lica Muslimanske nacionalnosti i prema njima preduzimaju niz nezakonitih radnji i to:

a) Dana 05. maja 1992. godine, kada je na „Ekonomiju“ bila dovedena i zatvorena u jednu malu prostoriju „Ekonomije“ grupa od 12 civilnih lica, među kojima je bio i oštećeni zaštićeni svedok „Beta“ i oštećeni Širak Ismet, u prostoriju su ušli opt.

Slavković Dragan i opt. Korać Ivan sa Savić Goranom zvanim „Savo“ i licem po nadimku „Pufta“, gde su, saglašavajući se svaki sa preduzetom radnjom jedan drugoga, raznim predmetima koje su nosili sa sobom, kao što su palice i slično, istukli više oštećenih, sada neidentifikovanih civila, a među njima i oštećene zaštićene svedoke pod pseudonimima „4“ i „U“.

Utvrđeno činjenično stanje proizilazi iz iskaza svedoka:

- zaštićenog oštećenog svedoka „Beta“ datog na glavnom pretresu od 30.03.2006.godine, koji je izjavio: (siže izjave)

Posle ispitivanja u policiji prebacili su nas na „Ekonomiju“. Iz mog sela sam poznao Širak Ismeta. Bilo je to 05.05.1992.godine. Na „Ekonomiji“ su nas 12 zatvorili u neku malu prostoriju, koja je bila mala za ovoliki broj ljudi. U ovoj maloj prostoriji prvo nas je tukla grupa u kojoj su bili „Toro“, „Zoks“, „Pufta“, Savo, „Repak“, palicama i šta je ko imao u rukama. Ova grupa je iz Kraljeva.

Meni je jedne prilike „Zoks“ stavio pištolj u usta i pitao hoćeš da te ubijem, ja sam rekao da hoću, a on kaže, neću, hoću da te mučim.

- zaštićenog oštećenog svedoka „4“ datog na glavnom pretresu od 25.01.2007.godine, kada je izjavio da je njega na „Ekonomiji“ u početku istukao „Zoks“, a da ga nije tukao na „Ciglani“; kao i da su njih na „Ekonomiji“ i „Ciglani“ tukla i lica po imenima Savo i Saša koji su uglavnom bili u društvu sa „Puftom“,

- Matić Pera datog na glavnom pretresu od 29.01.2008.godine, kojom prilikom je izjavio da je on sticajem okolnosti uhapsio grupu Muslimana u planini i da je njih 12

lica predao straži u selu Oraovica. Među zarobljenim Muslimanima prepoznao je lice po imenu Ismet Širak, koji je bio mlad kao i on, oko 20 godina.

b) Dana 12. maja 1992.godine u prostoriju „Ekonomije“, koja je služila za klanje stoke, ušao je opt.Slavković Dragan sa Savić Goranom zvanim „Savo“, tražeći da im se javi lice po imenu Buljubašić Abdulah. Kada se Buljubašić Abdulah javio opt. Slavković ga započeo ispitivati sa konstatacijom: „ Koj a si ti zverka, kada te ja moram ispitivati“. U toku ispitivanja ošt. Buljubašića, opt. Slavković ga tukao nogama i rukama, navodno zbog toga što nije bio zadovoljan odgovorima oštećenog. Za vreme dok opt.Slavković tuče Buljubašića, Savić Goran stoji naoružan u neposrednoj blizini i obezbeđuje opt.Slavkovića. U jednom trenutku Savić primećuje zlatan lančić kod oštećenog koga skida sa njegovog vrata i oduzima uz reči: „Ovo ti više neće trebati“.

Utvrđeno činjenično stanje proizilazi iz iskaza:

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „F“ datog na glavnom pretresu od 30.01.2007.godine, gde kaže: (siže izjave)

Mislim da je „Bubica“ doveden 11.05.1992.godine i da su ga tukli „Savo“ i „Toro“.

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „T“ datog na glavnom pretresu od 29.01.2007.godine, kada je izjavio: (siže izjave)

Sećam se da je „Bubici“ lanac sa vrata skinuo i oduzeo „Savo“.

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „U“ datog na glavnom pretresu od 29.06.2007.godine, kada je izjavio: (siže izjave)

Posle dovođenja „Bubice“ dolazi „Toro“ sa „Savom“ i prozivaju „Bubicu“. „Toro“ mu kaže: „Ti mora da si velika zverka kad ja moram da te ispitujem“. „Toro“ je žestoko nogama i rukama pretukao „Bubicu“. Udari ga rukom u gornji deo tela, on pada, „Toro“ onda ga udari nogom i ispravi, i više puta tako.

Pored njih je stajao „Savo“ i držao pumparicu u rukama, i u jednom trenutku sa vrata „Bubice“ „Savo“ skida i oduzima zlatan lanac uz reči: „Ovo ti više neće trebati“.

- svedoka Gogić Milorada datog na glavnom pretresu od 28.05.2007.godine, kada je izjavio da je čuo za „Bubicu“ i da je čuo da su ga ubili ljudi Pivarskog, da je on čuvao ženu „Bubičinu“ Jasnu dve-tri noći ali ne zna po čijem nalogu.

- svedoka – oštećene Buljubašić Jasne date na glavnom pretresu od 25.04.2006.godine.

- svedoka Lazarević Sretena sa glavnog pretresa od 01.03.2007.godine, koji kaže da je u zatvor Suda za prekršaje jednog dana „Bubicu“ sa „Ekonomije“ doveo „Marko Pavlović“ i da ga je istog dana i odveo iz ovog zatvora. Ovaj svedok tvrdi da je razgovarao sa oštećenim Buljubašić Abdulahom zvani „Bubica“ i da mu se isti žalio da su ga mnogo pretukli i mučili, a što je i on mogao uočiti na oštećenom.

- delimičnog priznanja opt.Slavković Dragana prilikom suočenja sa oštećenim zaštićenim svedokom „F“ na glavnom pretresu od 30.01.2007.godine kada je na tvrdnju ovog svedoka da jeste bio na „Ekonomiji“ i tukao „Bubicu“ izjavio:

Citiram: „Ja jesam na „Ekonomiji“ bio jednom i udario sam „Bubici“ jedan šamar“.

v) Neutvrđenog dana u napred navedenom periodu iz prostorije „Ekonomije“ opt.Korać Ivan, zajedno sa licem poznato po nadimku „Pufta“ van prostorije za klanje stoke izveo oštećenog zaštićenog svedoka „U“, zatim ga odveo u drugu prostoriju na „Ekonomiji“, gde mu je naredio da napiše svoju izjavu, a za vreme pisanja izjave lice po nadimku „Pufta“ u prisustvu opt.Koraća oštećenog „buzdovanom“ tuče po glavi, na koji način oštećenog zaštićenog svedoka „U“ fizički zlostavljaju.

Utvrđeno činjenično stanje proizilazi iz iskaza zaštićenog oštećenog svedoka „U“ datog na glavnom pretresu od 29.06.2007.godine, potvrdivši u svemu radnju opisanu u tački v).

g) Dana 11. ili 12. maja 1992.godine, iz prostorije za klanje stoke na „Ekonomiji“ opt.Korać Ivan izvodi nekoliko oštećenih civila a nakon što je sa nekoliko neidentifikovanih lica sa kojima je došao, prvo naredio da svi oštećeni skinu odeću sa gornjeg dela tela da bi video ko kakvu tetovažu na telu ima. Tako prvo izvodi oštećenog Dautović Envera, nakon čega su čuju udarci i jauci oštećenog, da bi ga opt. Korać posle izvesnog vremena vratio u prostoriju za klanje stoke. Zatim je opt. Korać u prostoriji za klanje stoke tukao ošt. Dautović Nesiba i izveo ga napolje govoreći: „Sad si ti na redu stari“. Nakon izvođenja oštećenog Nesiba, ponovo se čuju udarci i Nesibovi jauci, da bi ga u prostoriju vratio posle izvesnog vremena pri čemu je Nesib u prostoriju upuzao četvoronoške. Nakon ovoga opt. Korać iz prostorije za klanje stoke izvodi oštećenog zaštićenog svedoka pod pseudonimom „T“, koga je napolju više puta udario sa vodovodnom cevi snažno preko leđa, od kojih udaraca je oštećeni „T“ posrtao i padao na zemlju, a opt. Korać ga „ispravlja“ udarcima nogom po gornjem delu tela i na kraju mu kada je ovaj pao potrbuške pokušao ugurati zašiljen kolac u analni otvor.

Na napred opisani način opt. Korać je sve trojici oštećenih naneo brojne telesne povrede, od kojih se oštećeni „T“ jedva mogao kretati, a oštećeni Nesib od povreda ubrzo umro, te tako i jedno lice lišio života a dva fizički mučio.

Utvrđeno činjenično stanje proizilazi iz iskaza:

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „T“ datog na glavnom pretresu od 29.01.2007.godine. (siže izjave)

Dana 12.05.1992.godine na vratima se pojavio „Zoks“ i tražio da oštećeni Dautović Enver izađe napolje. Čim je Enver izašao napolje čuli su se tupi udarci i jauci Envera. Nakon izvesnog vremena Enver ulazi unutra sav izbezumljen i koluta očima. Za njim ponovo ulazi „Zoks“ i kaže oštećenom Dautović Nesibu: „Stari, ti si na redu“. Izvodi ga napolje, čuju se udarci i jauci Nesiba i posle izvesnog vremena „Zoks“ ubacuje Nesiba unutra jer ovaj nije mogao sam da se kreće. Video sam da su Nesibu „oči bele“.

Posle Nesiba „Zoks“ poziva da ja izađem napolje. Obuzeo me strah u tolikoj meri da sam prosto bio kao mrtav. „Zoks“ je u jednoj ruci držao pištolj-kolt, a u drugoj vodovodnu cev na čijem kraju je bilo „koljeno“.

Kada sam izveden, napolju sam video jednu gomilu trupaca na kojima je sedeo „Vojvoda“ a to je isti čovek koji je sedeo ispred kafane kada su mene kod moje kuće uhapsili. Tu je čini mi se bio „Saša“, a ja verujem da je bio i „Niški“. Okolo su bili stražari. „Zoks“ mi naređuje da dignem ruke iznad glave, a „Vojvoda“ me pita da mu kažem ko je od Srba prodavao oružje Muslimanima. U tom trenutku me je „Zoks“ udario onom vodovodnom cevi preko leđa da sam ja odmah pao na zemlju, a on mi naređuje da ustanem. Čim sam ustao, opet me je udario preko leđa, a ja sam pao.

Tako je to ponavljano više puta. Kada sam u jednom trenutku pao stomakom preko jednog trupca, „Zoks“ mi pokušao kroz pantalone u čmar ugurati šiljati kolac. U toj nameri nije uspeo, ali je mene to jako zabolelo. Na kraju me je vratio u prostoriju „Ekonomije“.

Od zadobijenih batina oštećeni Dautović Nesib je umro.

Ovog istog dana, a i drugom prilikom i drugi su tučeni, mislim da je tada tučen i „Bubica“.

Ako neko iz grupe koja dođe ne tuče, on tu stoji naoružan kao obezbeđenje.

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „4“ datog na glavnom pretresu od 25.01.2007. godine, kojom prilikom je izjavio:

Citiram: „Znam da smo nas petorica Divičanaca uhvaćeni 04. maja 1992.godine i odvedeni u „Standard“ gde smo bili 4-5 dana, a potom smo prebačeni na

„Ekonomiju“.

Ovaj oštećeni dalje tvrdi: (siže izjave) Pre nas u klaonici za stoku bilo je već 15 -20 civila i svi su bili pretučeni. Sećam se da su tu bili dovedeni pre nas i lica pod pseudonimom „T“ i „F“. Posle nas doveden je „Bubica“.

Naredili su jednog dana da se skinemo goli do pasa i onda su nas svi tukli. Zatim su oca svedoka pod pseudonimom izveli napolje i mi čujemo kako Nesib ječi. Tukli su nas vodovodnim cevima, držalama, kablovima ali ne znam pojedinačno ko je šta držao u rukama. Znam da je od batina Nesib umro.

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „F“ datog na glavnom pretresu od 30.01.2007.godine, kada je izjavio da su po prelasku u „Ciglanu“, dolazila dva milicionera i ispitivali kako je Dautović Nesib stradao, pa su i njega o tome pitali a on nije smeo ništa reći i uputio ih je na Nesibovog sina. Zna da ni Nesibov sin nije smeo reći istinu već da je izjavio da je Nesib umro prirodnom smrti.

II B) Počinjeni zločini na „Ciglani“ u Zvorniku, u periodu od 12. maja do početka jula 1992.godine od strane optuženih Slavković Dragana zvanog „Toro“ i Korać Ivana zvanog „Zoks“.

Dana 12. maja 1992.godine na poljoprivredno dobro „Ekonomija“ došla je jedna grupa pripadnika Teritorijalne odbrane među kojima je sigurno bio i Mitrović Svetislav zvani „Niški“, takođe pripadnik Teritorijalne odbrane. „Niški“ se inače često nalazio u jedinici „Pivarskog“. Tom prilikom iz prostorije za klanje stoke na „Ekonomiji“ „Niški“ je sa teretnim vozilom preduzeća „Ciglana“ prevezao u „Ciglanu“ jedan broj zatvorenih civilnih lica Muslimanske nacionalnosti, među kojima su sigurno bili i oštećeni: Redžić Muhamed, zaštićeni oštećeni svedok «U», zaštićeni oštećeni svedok «4», Korkutović Kemal, Fazlić Esad, Bukvić Bego, zaštićeni oštećeni svedok «Beta», zaštićeni oštećeni svedok «T», Širak Ismet, zaštićeni oštećeni svedok «F», Avdispahić Jusuf, Huseinović Meho, DŽihić Sefudin, Avdić Almir i Avdić Senaid.

Prevoženje zatvorenih Muslimana sa „Ekonomije“ na „Ciglanu“ bilo je po zahtevu direktora „Ciglane“ Milorada Jovića i odobrenju Privremene vlade Zvornika, sa ciljem da se održi proces proizvodnje u „Ciglani“, jer je bio nedostatak radnika. Dakle, zatvoreni civili Muslimanske nacionalnosti sa „Ekonomije“ na „Ciglanu“ prebačeni su na prinudni rad, pa je to i bio jedan od razloga što nisu sva zatvorena lica sa „Ekonomije“ preuzeta, posebno ona koja su bila povređena i nesposobna za rad.

U preduzeću „Novi izvor“ – pogon „Ciglana“ angažovano je preko Teritorijalne odbrane i nekoliko njenih pripadnika u svojstvu čuvara i obezbeđenja Muslimana na

prinudnom radu. Tu su bili angažovani i optuženi Slavković Dragan zvaní „Toro“ i Korać Ivan zvaní „Zoks“, kao i lice po nadimku „Pufta“ i Čilerdžić Saša i Savić Goran. Sva ova lica bila su u vojnoj uniformi i naoružani. Svi su bili pripadnici jedinice „Pivarskog“ i svi su bili rodom iz Kraljeva.

Muslimani na prinudnom radu na „Ciglani“ zadržani su sve do početka jula 1992. godine.

a) U napred navedenom periodu, više puta, nekad zajedno a nekada i samostalno optuženi Slavković i Korać u grupi sa Čilerdžić Sašom i Savić Goranom, te licem poznato po nadimku „Pufta“ nečovečno postupaju prema oštećenim Muslimanima na prinudnom radu u „Ciglani“, time što su ih u grupama izvodili i naređivali da za njihov račun pljačkaju napuštene kuće muslimanskih pa i srpskih vlasnika na području Zvornika, pa i pljačkanje iz svojim sopstvenih kuća. Iz kuća su oduzimani ormari, televizori, frižideri i druga roba, koja je potom prebacivana u Republiku Srbiju. Pljačkanje je teklo tako što bi optuženi ili druga navedena lica ušli u napuštenu kuću, odredili šta se iz nje ima oduzeti, a potom grupi izvedenih civilnih lica iz „Ciglane“, naređivali da ih iznesu iz kuće i natovare na kamion. Za sve to vreme optuženi su kao i druga navedena lica stajali u blizini naoružani i time tako sprečavali eventualno bekstvo oštećenih. Jedne prilike opljačkana je i jedna srpska kuća, a u jednom primeru izvedeni oštećeni morao je opljačkati svoju sopstvenu kuću, jer nije smeo bilo šta reći optuženima.

Po mom mišljenju, zakonski izraz „pljačkanje imovine stanovništva“ podrazumeva i kad se imovina stanovništva oduzima bez primene neposredne sile prema njenim vlasnicima, npr. oduzimanje imovine iz kuća čiji vlasnici su se sklonili ili su ih iz drugih razloga napustili, a bez dobrovoljno izražene namere da nad njima više ne žele vlasničko pritežanje, što je u ovom konkretnom slučaju primer.

Činjenično stanje iz tačke a) utvrđeno je iz iskaza svedoka:

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „F“ datog na glavnom pretresu od 30.01.2007.godine. (siže izjave)

Niškog upoznajem na „Ciglani“.

Na „Ciglani“ su bili i čuvari fabrički, od pre rata.

U pljačkama na „Ciglani“ prednjačili su kraljevčani. Kamioni sa oduzetim stvarima su išli u „Ciglanu“ gde se dotovarala ili pak odtovarala roba „Ciglane“, a potom je kamion išao dalje.

I mene su vodili u pljačke. Išao sam dva puta sa Draganom „Torom“. Samnom je oba

puta bio i zaštićeni oštećeni svedok pod pseudonimom „U“ i još nekoliko drugih civila Muslimana iz „Ciglane“.

Kada bi opljačkano robu skladištio u „Ciglanu“, kako to kažu optuženi, onda bi magacin morao biti veličine fudbalskog igrališta.

Znam da je sa „Torom“ u pljačke povremeno išao i „Zoks“.

Ja sam išao u pljačke samo muslimanskih kuća.

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „T“ datog na glavnom pretresu od 29.01.2007.godine. (siže izjave)

Ja sam vođen u pljačke napuštenih kuća od strane „Tora“ i „Zoksa“. U pljačkama sam bio četiri puta u Zvorniku i dva puta u Kozluku. Jednom sam u pljački bio sa „Savom“, najviše sa „Torom“, „Puftom“ i „Zoksom“. Stvari su terane za Srbiju pošto su u „Ciglanu“ kamuflirane.

Kraljevačka grupa je u „Ciglanu“ bila sve do 01.07.1992.godine, a smenili su ih lozničani.

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „4“ datog na glavnom pretresu od 25.01.2007.godine. (siže izjave)

Ja sam išao više puta u pljačke za „Tora“ i „Zoksa“ i u grad i u selo. Uglavnom se uzimala bela tehnika iz Muslimanskih kuća. Robu utovarimo u sredinu tovarnog sanduka, a potom u „Ciglanu“ okolo natovarimo crep, ciglu i tako kamuflirano se teralo za Srbiju. Jedne prilike njima sam unosio stvari u kuću gde su zajedno stanovali u Zvorniku.

Jedne prilike u Kozluku pljačkali smo stvari i iz srpske kuće.

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „U“ datog na glavnom pretresu od 29.06.2007. godine. (siže izjave)

Iz „Ciglane“ smo išli u pljačke najmanje jednom dnevno, a nekad i više puta u toku dana. Ja sam najviše išao sa „Torom“. Jednom smo opljačkali neko ulje, pa je „Toro“ to prodao nekom licu na pumpi u Bosni, a roba je najviše terana za Srbiju.

U pljački je u 80% slučajeva išao i „Zoks“. Video sam kada je jedne prilike „Toro“ brojao pare „Zoksu“ uz opasku „momak zna posao“.

Inače u kamionima kojima je prevožena opljačkana roba bila je sakrivena crepom a i

ciglom.

Inače za „Zoksa“ sam bio u pljački sa svedokom pod pseudonimom „4“ i još dvojicom i iz svoje rođene kuće.

- svedoka Davidović Milorada datog na glavnom pretresu 26.12.2007.godine, koji je tom prilikom izjavio da je učestvovao u hapšenju pripadnika jedinica „Žute ose“, „Pivarskog“ i „Niškog“ u Zvorniku. U ovoj akciji, tvrdi svedok, da su zaplenili veći broj kamiona natovarenih opljačkanom robom, spremni da idu za Srbiju. Tom prilikom su pripadnicima ovih jedinica oduzeli i potvrde za robu i gorivo koje im je izdao „Marko Pavlović“ „jer drugačije ne bi mogli preći u Srbiju“.

Oduzeta roba bila je na kamionima u „Ciglani“, a po vrsti to su bili ormari, frižideri, televizori ...

- delimičnog priznanja optuženog Slavković Dragana kada je pri suočenju sa svedokom pod pseudonimom „F“ na glavnom pretresu od 30.01.2007.godine izjavio da: „Jesam vodio ovog svedoka za stvari. Vodio sam po četiri, pet zatvorenih lica“.

Na napred navedeni način optuženi su kršili pravila iz člana 3. stav 1. tačka 1. pod c) IV Ženevske Konvencije i pravila iz čl. 4. st.1. i 2. tač. e) i g) Protokola II.

b) Jedan inkriminisani događaj koji se zbio krajem maja ili početkom juna 1992. godine u krugu „Ciglane“, učinio je optuženi Korać Ivan. Tom prilikom optuženi Korać je zlostavljao i psihički mučio sve oštećene Muslimane na prinudnom radu, stvorivši kod njih ozbiljan strah za život i telesni integritet, time što je naredio da svi legnu na zemlju, pa kada su oni to učinili, optuženi je iz pištolja pucao pored njihovih tela i glava. U jednom trenutku, oštećenom Korkutović Kemal, optuženi naređuje da ustane nakon čega mu iz pištolja nišani i puca pored glave, zbog čega je oštećeni plakao i molio da ga ne ubije, a od preteranog straha izvršio i nuždu u odeću.

Činjenično stanje iz tačke b) utvrđeno je iz iskaza svedoka:

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „F“ datog na glavnom pretresu od 30.01.2007.godine, koji je u svemu potvrdio navode u vezi sa ponašanjem opt.Koraća kada je zlostavljao i psihički mučio Muslimane na „Ciglani“ pucajući pored njihovih tela i glava. Tom prilikom bilo je prisutno oko desetak Muslimana.

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „4“ datog na glavnom pretresu od 25.01.2007.godine, kada je izjavio: (siže izjave)

Na „Ciglanu“, jedne prilike dolazi iznerviran „Zoks“ i naređuje nam da poležemo po

zemlji, a on je potom pucao pored nas iz pištolja. Ta tortura je trajala oko 15 minuta.

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „U“ datog na glavnom pretresu od 29.06.2007.godine, kojom prilikom je izjavio da je na „Ciglani“ došao „Zoks“ i pucao iz kolta na sledeći način. Prvo je naredio da legnemo na zemlju, a onda pucao između nas. Jednom je naredio da ustane, onda više puta nišanio i pucao prema njemu. Nije ga pogodio. Od straha se taj čovek upišao u gaće i pantalone.

- priznanja opt.Korać Ivana datog na glavnom pretresu prilikom suočavanja sa svedokom „4“ dana 25.01.2007.godine kada je rekao:

Citiram: „Dolazio sam više puta na „Ciglanu“. Jesam pucao ali iznad glava ovih lica. Nisam uzimao stvari iz napuštenih kuća, ja sam tada bio u Drinjači“.

v) Neutvrđenog dana najverovatnije je to bila druga polovina maja ili druga polovina juna 1992. godine, kada je optuženi Slavković nečovečno postupao prema oštećenom zaštićenom svedoku „U“, time što je izvršio pretres odeće ovog oštećenog, u njegovoj jakni pronašao oduzeo i prisvojio jednu srebrnu narukvicu, a potom rasparao svu postavu jakne tražeći eventualno i druge skrivene predmete i novac.

Na napred navedeni način optuženi je kršio pravila iz čl. 3. st.1. tač.1. pod c) IV Ženevske Konvencije i pravila iz čl. 4. st.1. i 2. tač. e) i g) Protokola II.

Činjenično stanje iz tačke v) utvrđeno je iz iskaza svedoka:

- zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „U“ datog na glavnom pretresu 29.06.2007.godine, kada je izjavio da je jedne prilike opt.Slavković vršio pretres njegove odeće u kojoj je našao skrivenu srebrnu narukvicu koju je prisvojio da bi zatim rasparao svu postavu jakne misleći da je u postavi sakriven novac.

Ovaj oštećeni svedok tvrdi da je od svedoka pod pseudonimom „4“ dobio srebrnu narukvicu koju je ovom svedoku dao „Bubica“, a koju mu je u „Ciglani“ „Toro“ oduzeo.

Poštovano veće,

Optuženima sam pojedinačno za svaki događaj u samom opisu radnje dao i opis protivpravnog ponašanja po međunarodnom pravu i opis radnje bića krivičnog dela po domaćem pravu – Krivičnom zakonu SFRJ. Smatram da je dati opis blankentne dispozicije iz međunarodnog prava koji se nalazi u IV Ženevske Konvencije i Dopunskom Protokolu II, kojim je određeno ponašanje zabranjeno te dati opis radnje konkretnog krivičnog dela iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ, dovoljno jasan i pregledan, te da nema potrebe da se u završnoj reči time detaljnije bavim, osim pojašnjenja koje

ću izneti u vezi sa upotrebljenim pojmom „psihičko mučenje“ u tačkama 1.a), 2.a), 2.b), 2.v), 2.g), 3., 5., A.g), B.b).

Pojedinačno navedeni dokazi za svaku radnju nisu i jedini dokazi na kojima je utemeljena optužba, kao što se moglo videti iz stilizacije upotrebljenih izraza i rečenica. Ovde ću navesti i još jedan broj dokaza koji su potpuno pouzdani da u saglasnoj oceni čvrsto potvrde optužbu.

Svedok Stanković Milan na glavnom pretresu od 07.07.2006.godine izjavio je da je video povređene iz Doma kulture u Čelopeku kada je bio u zatvoru u Zvorniku gde je kao službeno lice ispitivao izvršeni zločin u ovom Domu kulture.

Bojić Aco, stražar u DKČ na glavnom pretresu od 28.03.2007.godine, i pored izbegavanja da kaže sve što zna ipak izjavi: „Znam da su Muslimani u DKČ maltretirani i ubijani“.

Radić Stevo, vozač, na glavnom pretresu od 26.09.2007.godine izjavi da je jedne prilike bio pozvan od lica po imenu „Pivarski“ i „Tora“ te još jednog lica za koga ne može da se seti kako se zove da odu do DKČ kao i da se kod DKČ nešto desilo zbog čega je „Pivarski“ psovao „Tora“. Ovaj svedok je u sudu pokazao na optuženog Korać Ivana i ustvrdio: „Mislim da je ovo taj „Zoks““, o kome je u prethodnom kontekstu svedočio.

Svedok Bogdanović Sima na glavnom pretresu od 27.09.2007.godine kaže da je zajedno sa „Lopovom“ došao u Zvornik i bio u istoj jedinici, zatim da je „Lopov“ ostao u Zvorniku kada je on otišao za Dubnicu. Svedok Bogdanović kaže da poznaje i „Bosanca“ i da je i on bio u istoj jedinici i da su njega zatekli u Zvorniku kada su prvi put došli on i „Lopov“ sa još oko 20 dobrovoljaca kao i da je „Bosanac“ ostao u Zvorniku kada je on otišao za Dubnicu.

Svedok Bogdanović tvrdi da su bili pod komandom Teritorijalne odbrane i da su od njih primali platu, a u sudu je prepoznao i opt.Filipović Sinišu i Dragičević Dragutina kao „Lopova“ i „Bosanca“.

Svedok Matić Zoran na glavnom pretresu od 27.11.2007.godine, kaže da je Filipović Siniša zvani „Lopov“ bio sa njima u istoj jedinici („Žute ose“), da poznaje Dragičević Dragutina zvanog „Bosanac“, za koga nije siguran da li je i on bio u njihovoj jedinici ili „se samo sa našima družio“. Ovu dvojicu optuženih prepoznao je u sudu.

Svedok Matić poznaje i „Zoksa“, zna da je on bio kod „Niškog“.

Svedok Vuković Miroslav zvani „Vojvoda Čele“ na glavnom pretresu od 28.05.2007.godine potvrđuje da je on bio koordinator odlaska dobrovoljaca iz Srbije u

Zvornik početkom 1992.godine a predvodnik grupe je bio Stojan Pivarski.

Takođe ovaj svedok izjavljuje da je Privremena vlada Zvornika, preko Teritorijalne odbrane, svima plaćala pa i njemu mada on nije bio sve vreme u Zvorniku. Plate su dobijali „Toro“, „Zoks“, „Saša“, „Pivarski“.

Pivarski je izvršavao sva naređenja koja mu je izdavao „Marko Pavlović“. „Toro“ je bio kod Pivarskog. Niški se priključivao Pivarskom. „Pufta“ je bio u jedinici Pivarskog. Svi su bili pri TO, naoružani i nosili su noževe.

Dana 17.05.1992.godine svi smo dobili potvrde da nismo učestvovali u zločinima koje su potpisali „Marko Pavlović“ i Brana Grujić, a potvrda je overena i pečatom.

Potvrda od 17.05.1992.godine na ime Vuković Miroslav.

Prema spiskovima plata za određene mesece ili periode (april, maj) utvrđuje se da su optuženi bili pripadnici određenih jedinica u sastavu Teritorijalne odbrane u Zvorniku. Od Teritorijalne odbrane su dobijali svu logističku podršku: municiju, hranu i dr. Saslušani svedoci iz sastava jedinice „Žute ose“ i „Pivarskog“, kojima su pripadali i optuženi ukazivano je da su plate primali od Teritorijalne odbrane ali i da su im za neke mesece ostali dužni.

Nema sumnje da su optuženi gotovo sve vreme od dolaska u aprilu mesecu 1992.godine pa do njihovog hapšenja boravili na području Zvornika u sastavu napred navedenih jedinica i Teritorijalne odbrane. Optuženi su samo za kratko vreme odlazili sa ovog područja i na isto se ponovo vraćali.

Prema pismenim dokazima koji se odnose na ekshumacije, identifikacije pronađenih leševa u masovnim grobnicama utvrđeni su identiteti za one žrtve koje su po imenu navedene i u optužnici. Sama činjenica da su posmrtni ostatci žrtava pronađeni u masovnim grobnicama na „Crnom vrhu“, „Raminom grobu“ i „Snagovu“ te da se radi, npr.grobnica „Crni vrh“ -sekundarnog tipa, što samo po sebi dovoljno ukazuje i potvrđuje da su žrtve stradale u ratnom zločinu, te da se zločin želeo prikriti.

Teškoće tužiocu su u nemogućnosti da sve zaista učinjene radnje stave na teret nekom od optuženih. Zbog toga sam optuženima stavio na teret u izmenjenoj i preciziranoj optužnici samo one radnje za koje postoji saglasnost najvećeg broja oštećenih da su učinjene od tačno određenog optuženog prema nekome od oštećenih, kojom prilikom je u najvećem broju primera identifikovan i oštećeni po imenu. Vreme kada su se pojedinačne radnje tačno dogodile nije bilo moguće pouzdanije utvrditi, što, po mom mišljenju, ne utiče na prihvatljivost i pouzdanost ovako utvrđenog činjeničnog stanja.

Odlučne činjenice i dokazi kojima se one utvrđuju naveo sam za svaku pojedinačnu radnju koja predstavlja i radnju izvršenja krivičnog dela.

Izvedeni dokazi su međusobno saglasni i neprotivureče utvrđenim odlučnim činjenicama. Iskazi oštećenih su potresna kazivanja o onome što su preživeli. Nema sumnje da su oštećeni doživeli i preživeli teške traume, kako fizičkih tako i psihičkih bolova. Njihova svedočenja su u bitnome ista. Ona se razlikuju u nekim detaljima, gde objektivno nisu mogli sve videti: ko je sve od optuženih, kada, čime i koje radnje preduzima. Njihova kazivanja su potpuno pouzdana da događaj koji opisuju se zbio.

Pojedinačno navedeni dokazi kojima su utvrđene odlučne činjenice, po mom dubokom uverenju, su potpuno pouzdani, pravno prihvatljivi i istiniti i na njima se može zasnovati sudska odluka. Dakle, može se zasnovati osuđujuća presuda za sve optužene na koju vrstu presude plediram.

Razlike u kazivanjima oštećenih – žrtava ratnog zločina, ocenio bih razumljivim a sam sadržaj iskaza o činu o kome su svedočili, pouzdanim za zaključak da je svedočenje ovih svedoka verodostojno i istinito.

Ovakvu ocenu zasnivam na više ubedljivih i potpuno utvrđenih činjenica.

Oštećeni su kao civili, samo Muslimanske nacionalnosti, bili duži period zatočeni u DKČ. Na samom početku zatočenja, od oštećenih su oduzeti vredni predmeti a među njima i lična dokumenta, satovi...

Zatvoreni civili bili su iste vere i nacije, svi žitelji sela Divič u Zvorniku, među njih 162 sunarodnika iz istog mesta bio je i veliki broj bliskih srodnika: očeva i sinova, rođene braće, braće od stričeva i braće od ujaka, stričeva i sinovaca, ujaka i sestrića... i svi potom žrtve jedne neodgovorne grupe pripadnika jedinica Teritorijalne odbrane Zvornika, druge nacije i vere. Samo ove činjenice o bliskom srodstvu i o različitosti vere i nacije bile su dovoljne da kod oštećenih stvore strah za život i telesni integritet. Ako optuženi oštećenima nikada nisu došli da bi im ukazali u bilo kom obimu i načinu humani gest, npr: počev od davanja vode za piće, odeće, jedne cigarete, hrane..., ako nekog oštećenog, optuženi izvedu iz DKČ pa se potom čuju jauci i pucnji, ako nekoga od oštećenih odvedu da istovari leševe pa ga potom ne vrate, ako se to dešava tvom sinu, tvome ocu, tvome daidžiću..., ako takvo ponašanje niko ne sprečava, ako se nema kome požaliti..., ako se povređenima ne ukazuje medicinska pomoć..., a sve to tako jeste, onda je zaista reč o psihičkom mučenju.

Sa ovakvim, gotovo svakodnevnim dešavanjima u DKČ, strah za život i telesni integritet oštećenih pojačao se do nivoa ozbiljnog i prekomerno nepodnošljivog jednom ljudskom biću. Dakle, on je u meri i po intezitetu kako ga poznaje odredba iz

čl.3. st.1. tač.1.a) IV Ženevske Konvencije, odredba čl.4. st.1. i 2. tač.a) Dopunskog protokola II i u „mučenju“ – pojmu opisane alternativno postavljene radnje izvršenja krivičnog dela iz čl.142. st.1. KZ SFRJ.

Kakav strah su imali oštećeni – žrtve ovog ratnog zločina, opisivali su svojim rečima svi oštećeni, a ja ću citirati jednu rečenicu zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „3“ sa glavnog pretresa od 06. i 07.07.2006.godine:

„Niko nama nejavlja kada oni dolaze, čuješ škripu guma, čuješ kako ulaze, otvara se lanac. To je strah, ljudi su od straha, kad se čuje lanac, glavom o zid udarali, beže, da može zid bi glavom probio i u njega se sakrio“.

zatim jednu rečenicu zaštićenog oštećenog svedoka pod pseudonimom „U“ sa glavnog pretresa od 29.06.2007.godine:

„Mene su toliko tukli da imam i danas trajne posledice. Kada bih još jedanput morao da preživim ono što sam preživeo, radije bih se ubio“.

ili jednu rečenicu zaštićenog oštećenog svedoka čiji identitet namerno neću navesti jer se sadržaj njegove izjave u suštini odnosi i na izjave drugih oštećenih koji nisu umeli ovako da se izraze:

„Kada mi je rekao da sam ja na redu, oborio me na pod i počeo klati, nisam se mogao pomeriti.... nisam mogao pružiti nikakav otpor, bio sam mrtav“.

Svi učesnici ovog krivičnog postupka bili smo i nebrojano puta svedoci da su oštećeni tokom svedočenja doživljavali emocionalne šokove zbog čega smo morali prekidati glavni pretres da bi se pribrali i odmorili.

U svim ovim kazivanjima oštećenih, za radnje krivičnog dela, naveo sam veći broj saglasnih iskaza svedoka o suštini događaja a saglasnosti iskaza u pojedinostima tamo gde su ona bila takva.

Nije moguće očekivati da svedoci – oštećeni, bez sata, bez kalendara, u dužem periodu svakodnevnog maltretiranja, posle 15 godina od događanja, uspeju da svi, potpuno saglasno opišu izgled svakog od izvršioca, kažu tačno ko je kome, kada i šta učinio. To jednostavno nije realno od njih očekivati. Neko je zapamtio više, a neko manje. Neko ima dara da opiše šta je video, a neko nema reči da se izrazi. Intelktualne razlike su realnost, kao i obrazovanje, priroda i tsl.

Tamo gde su se razlike u kazivanjima oštećenih odnosile na sumnju da li se događaj zbio ili ne, ili, da li je neko od ovde optuženih, u njemu učestvovao ili ne, kao inkriminirani događaj, nije ni našao mesto u optužnici. Sa tih razloga svaka opisana

radnja iz optužnice u završnoj reči ima navedene dokaze koj je potvrđuju.

Poštovano veće,

Ja čvrsto verujem da su izvedeni dokazi nesumnjivo potvrdili svaku od radnji iz optužnice i da one nisu dovedene u sumnju ni iznetim odbranama optuženih koje ocenjujem na sledeći način.

Svi optuženi su se započeli braniti ćutanjem, pri kom modalitetu odbrane do kraja glavnog pretresa ostao je samo opt.Dragićević Dragutin.

Optuženi Korać Ivan, Slavković Dragan i Filipović Siniša promenili su modelitet odbrane, na ovaj ili onaj način, negiranjem bilo kakve veze sa radnjama ratnog zločina koji im je stavljen optužnicom na teret.

Optuženi Korać Ivan u svojoj odbrani je tvrdio da on nema nadimak „Zoks“, zatim da on nije taj „Zoks“ koga pominju svedoci i oštećeni, da u kritičnom vremenu nije bio u Zvorniku već na svadbi u Kraljevu, da je bio ranjen i tsl.

Optuženi Slavković Dragan se na glavnom pretresu više puta zaklinjao, pa i u decu, da on te radnje koje su mu stavljene na teret ne bi uradio, da nije bio na licu mesta a da jeste, pokušao bi da ih spreči.

Optuženi Filipović Siniša u svojoj odbrani uglavnom negira bilo kakvu vezu sa bilo kojom radnjom krivičnog dela koja mu je stavljena na teret.

Što se tiče odbrane opt.Koraća, ona je neosnovana. Izvedeni dokazi o njegovom ranjavanju pokazuju da se radilo o lakšoj rani koja nije tražila više od ambulatnog zbrinjavanja povrede. Saslušani svedoci o njegovom boravku na svadbi u Kraljevu kod svog rođaka nisu mogli isključiti boravak optuženog u kritičnom periodu na području Zvornika. Sa druge strane, ovog optuženog više oštećenih je prepoznalo kao lice – izvršilac opisanih radnji iz optužnice. Pritisnut dokazima, opt.Korać je priznao da je nosio pištolj – kolt sa dugom cevi dok je boravio u Zvorniku, da je dolazio na „Ciglanu“ i da jeste izvršio radnju opisanu pod B.b), da mu je dolazio brat u posetu, a koju činjenicu su iznosili oštećeni u svojim kazivanjima ne vezujući brata opt.Koraća ma ni za jednu nezakonitu radnju.

Što se tiče radnje krivičnog dela „pljačkanje imovine stanovništva“, opt.Korać tvrdi da je u njoj učestvovao samo toliko, koliko je bilo potrebno da opremi svoj stan u Zvorniku.

Optuženi Slavković Dragan je, tokom trajanja glavnog pretresa i izvođenja dokaza, „popuštao“ u svojoj odbrani od tvrdnje da, npr.uopšte nije ulazio u DKČ, do da je

ušao jednom, potom da je ušao dva puta, a na kraju, možda tri – četiri puta... Ovaj optuženi je takođe tvrdio da on nije vodio Muslimane sa prinudnog rada u „Ciglani“ u sopstvene pljačke, već da je za to imao ovlašćenje iz opštine, da se roba u „Ciglani“ pripremala za izbeglice koje dolaze na ovo područje i smeštaju se u napuštene muslimanske kuće.

Optuženog Slavković Dragana zvanog „Toro“, više oštećenih, prepoznalo je kao izvršioca i lice koje su zvali „Toro“, „major Toro“, lice sa belim opasačima i maskirnoj uniformi.

Naravno, i ova odbrana je neosnovana jer prema izvedenim dokazima pokazuje se kao neistinita i sračunata na izbegavanje krivične odgovornosti.

Izvedeni dokazi koji potvrđuju da je opt.Filipović Siniša učestvovao kao izvršilac u opisanim nezakonitim radnjama učinjenim prema oštećenima u Domu kulture u Čelopeku, njegovom odbranom nisu dovedeni u sumnju. Njegov boravak u Zvorniku potvrdili su mnogi svedoci, njegov nadimak „Lopov“ takođe.

Optuženog Filipović Sinišu zvanog „Lopov“, kao izvršioca krivičnog dela iz Doma kulture u Čelopeku prepoznalo više oštećenih zatvorenih civila iz ovog Doma.

I pored činjenice što se opt.Dragićević Dragutin branio ćutanjem, pažljivo su predlagani i izvođeni dokazi koji ovom optuženom idu i na teret i u korist. Njihova saglasna ocena ukazuje da je ovaj optuženi izvršilac krivičnog dela koje mu je stavljeno na teret u opisanim radnjama ove optužnice. I ovog optuženog su oštećeni iz Doma kulture u Čelopeku prepoznali kao jednog od izvršioca nezakonitih radnji pod nadimkom „Bosanac“.

Poštovano veće,

Radi pravilne ocene iskaza oštećenih i svedoka, dovoljno je ukazati na kazivanje zaštićenog oštećenog svedoka „1“ koji je rekao: „Ne mogu događaje vremenski da povežem, jer nisam imao ni sata, ni kalendara, nisam znao više kada je dan, kada je mrak, a znalo se i kad me udari da budem u nesvesti, znači nismo imali ništa sa čime bi se mogli orjentisati“.

Kazivanja oštećenih treba obavezno ceniti uz činjenicu da se nije desilo ni jedno (bukvalno ni jedan jedini put) da su optuženi ušli u Dom kulture u Čelopeku da zatvorenim civilima Muslimanske nacionalnosti „pruže“ bilo šta drugo osim oduzimanja novca i stvari od vrednosti, tuče, povređivanja, zlostavljanja, ponižavanja i većeg broja ubistava. To se nije desilo ni u prostoriji za klanje stoke na poljoprivrednom dobru „Ekonomija“.

Prinudni rad civilnih lica muslimanske nacionalnosti na „Ciglani“ treba uslovno posmatrati kao mesto i period gde su nedela optuženi manje činili. Međutim, i tu ima ubistava i telesnih povređivanja, psihičkih i fizičkih mučenja i zlostavljanja, te nečovečnog postupanja, koje su delimično u ovoj optužnici ovim optuženima stavljeni na teret, a u drugoj optužnici protiv Čilerdžić Saše i Savić Gorana u razdvojenom postupku ovima stavljeni na teret.

U toku trajanja glavnog pretresa optuženi su bili pregledani od strane lekara odgovarajuće specijalnosti koji nisu našli da postoji bilo kakva sumnja u pogledu uračunljivosti svakog od optuženih niti da je volja i svest bila kompromitovana ma u kom obimu.

Optuženi su bili svesni svojih preduzetih radnji koje predstavljaju krivično delo i hteli su njihova izvršenja, koje stanje volje i svesti svakog od optuženih, čini oblik vinosti – direktni umišljaj.

Zbog svega izloženog, smatrajući nesumnjivo dokazanim sve radnje koje su stavljene na teret svakom od optuženih, predlažem da ih sud oglosi krivima, osudi na kazne po zakonu kao i da ih obaveže da plate troškove krivičnog postupka.

Prilikom izricanja vrste i odmeravanja visine kazne predlažem da se kao otežavajuće okolnosti posebno cene:

način izvršenja krivičnog dela,

broj radnji krivičnog dela,

broj smrtno stradalih i

broj na drugi način oštećenih – žrtava izvršenog ratnog zločina, te s tim u vezi i izreknu adekvatne kazne.

Prilikom odmeravanja visine zatvorske kazne svakom od optuženih nalazim za neophodno da apostrofiram smrtno stradale i one optužene kojima se njihova smrt stavlja u krivicu i to:

Optuženom Slavković Draganu zvani „Toro“ i optuženom Korać Ivanu zvani „Zoks“ stavljene su u krivicu neposredne radnje za prouzrokovanje smrti:

Hadžiavdzić Huseina,

Hadžiavdzić Nurije i

Tuhčić Ejuba, a saizvršilačke radnje za prouzrokovanje smrti Tuhčić Abdulaziza,

Hadživdić Saliha,

Atlić Aliju,

Bikić Šabana,

Bikić Damira,

Pezerović Zaima,

Atlić Hasana,

Kapidžić Sakiba i

Kuršumović Himza, svi smrtno stradali u Domu kulture u Čelopeku; te i optuženom Korać Ivanu radnju za prouzrokovanje smrti Dautović Nesiba, smrtnom stradalom na poljoprivrednom dobru „Ekonomija“.

Od olakšavajućih okolnosti na strani optuženih treba ceniti njihovu starosnu dob u vreme izvršenja krivičnog dela i to:

Za opt.Filipović Sinišu da je u vreme izvršenja krivičnog dela imao nešto više od 18 godina;

Za opt.Korać Ivana da je u vreme izvršenja krivičnog dela imao nešto više od 20 godina;

te da se radi o kategoriji mlađe punoletnih lica, koji u vreme izvršenja krivičnog dela nisu navršili 21 godinu.

Za opt.Dragićević Dragutina da je u vreme izvršenja krivičnog dela imao 24 godine.

ZAMENIK TUŽIOCA ZA RATNE ZLOČINE

Milan Petrović